ĢENERĀLADVOKĀTA ĪVA BOTA [*YVES BOT*] SECINĀJUMI, sniegti 2011. gada 5. aprīlī[1]

1. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Padomes 1977. gada 14. februāra Direktīvas 77/187/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz darbinieku tiesību aizsardzību uzņēmumu, uzņēmējsabiedrību vai uzņēmumu vai uzņēmējsabiedrību daļu īpašnieka maiņas gadījumā[2] interpretāciju, kā arī uz Eiropas Savienības Pamattiesību hartas[3] 47. pantā noteiktā efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principa interpretāciju.

2. Šis lūgums tika iesniegts saistībā ar strīdu starp Ivanu Skatolonu [*Ivana Scattolon*] un *Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca* (Izglītības, universitāšu un pētniecības ministrija) par I. Skatolonas darba stāža, kas iegūts pie tās sākotnējā darba devēja, *Scorzè* pašvaldības (Itālija), neatzīšanu pilnā apjomā, viņai pārejot darbā minētajā ministrijā.

3. Šajā lietā Tiesa tiek aicināta precizēt savu judikatūru, pirmkārt, attiecībā uz Direktīvas 77/187 piemērošanas jomu uzņēmuma īpašumtiesību maiņas gadījumā starp publisko tiesību personām un, otrkārt, attiecībā uz to, vai īpašumtiesību saņēmējs atzīst pārņemto darbinieku darba stāžu, kas iegūts pie personas, kura nodevusi īpašumtiesības.

4. Minētā lieta arī rada Tiesai iespēju lemt par tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību piemērošanas jomu attiecībā uz tiesību normu, kas, būdama pretrunā valsts judikatūrai, kura ir labvēlīga tam, lai īpašumtiesību saņēmējs pilnā apjomā ņemtu vērā darba stāžu, ko pārņemtie darbinieki ieguvuši pie personas, kura nodevusi īpašumtiesības, rada tūlītēju ietekmi uz vairākiem notiekošiem tiesvedības procesiem, tostarp I. Skatolonas ierosināto procesu, un ir labvēlīga pretējai nostājai, kuru aizstāv Itālijas valsts.

5. Šajos secinājumos es izklāstīšu iemeslus, kuru dēļ, pēc manām domām, Direktīva 77/187 ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka tā ir piemērojama tādā īpašumtiesību pārejas gadījumā kā pamata lietā, tas ir, gadījumā, kad personālu, kas sniedz tīrīšanas, uzturēšanas un uzraudzības papildpakalpojumus valsts

1 — Oriģinālvaloda — franču.
2 — OV L 61, 26. lpp.
3 — Turpmāk tekstā — "Harta".

skolu ēkās, no vietējām iestādēm (pašvaldības vai provinces) pārceļ darbā uz valsts iestādi.

6. Pēc tam es paskaidrošu, ka, manuprāt, tādā gadījumā kā pamata lietā — kurā, pirmkārt, pie personas, kura nodevusi īpašumtiesības, spēkā esošajā koplīgumā noteiktie atalgojuma nosacījumi nav galvenokārt balstīti uz kritēriju par darba stāžu, kas iegūts pie šī darba devēja, un, otrkārt, pie īpašumtiesību saņēmēja spēkā esošais koplīgums aizstāj koplīgumu, kas bija spēkā pie personas, kura nodevusi īpašumtiesības, — Direktīvas 77/187 3. panta 1. un 2. punkts ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka tie neuzliek īpašumtiesību saņēmējam pienākumu pārņemtā personāla atalgojuma aprēķināšanai ņemt vērā darba stāžu, ko šis personāls ieguvis pie personas, kura nodevusi īpašumtiesības, pat ja pie īpašumtiesību saņēmēja spēkā esošais koplīgums paredz, ka atalgojuma aprēķināšana galvenokārt ir balstīta uz darba stāža kritēriju.

7. Visbeidzot, es ieteikšu Tiesai lemt, ka Hartas 47. pants ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka tam pretrunā nav tāda tiesību norma kā pamata lietā apstrīdētā norma, ar nosacījumu, ka, tostarp balstoties uz skaitliskiem rādītājiem, tiek pierādīts, ka tā tika pieņemta, lai nodrošinātu administratīvo, tehnisko darbinieku un palīgdarbinieku (*personale amministrativo, tecnico ed ausiliario*, turpmāk tekstā — "*ATA* darbinieki") pārejas darbā no vietējām iestādēm uz valsts iestādi budžeta neitralitāti, kas jāpārbauda iesniedzējtiesai.

I — Atbilstošās tiesību normas

A — *Eiropas Savienības tiesības*

8. Tā kā pamata lietā aplūkojamā īpašumtiesību pāreja notika 2000. gada 1. janvārī, tas ir, pirms Padomes 1998. gada 29. jūnija Direktīvas 98/50/EK, ar ko groza Direktīvu 77/187 [4], transponēšanas termiņa beigām, proti, 2001. gada 17. jūlija, šo lietu reglamentē Direktīva 77/187 tās sākotnējā redakcijā [5].

9. Šīs direktīvas 1. panta 1. punktā ir noteikts:

"Šī direktīva ir piemērojama attiecībā uz uzņēmuma, uzņēmējsabiedrības vai uzņēmuma vai uzņēmējsabiedrības daļas īpašumtiesību pāreju citam uzņēmuma vadītājam īpašumtiesību nodošanas vai uzņēmumu apvienošanas dēļ." [Neoficiāls tulkojums]

10. Minētās direktīvas 2. pantā ir noteikts:

"Šajā direktīvā turpmāk minētajiem terminiem ir šāda nozīme:

a) "persona, kas nodod īpašumtiesības" ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kura

4 — OV L 201, 88. lpp.

5 — Pēc analoģijas skat. it īpaši 2003. gada 20. novembra spriedumu lietā C-340/01 *Abler* u.c. (*Recueil*, I-14023. lpp., 5. punkts) un 2006. gada 9. marta spriedumu lietā C-499/04 *Werhof* (Krājums, I-2397. lpp., 15. un 16. punkts).

1. panta 1. punktā norādītās īpašumtiesību nodošanas dēļ zaudē uzņēmuma vadītāja statusu uzņēmumā, uzņēmējsabiedrībā vai uzņēmuma vai uzņēmējsabiedrības daļā;

Dalībvalstis drīkst ierobežot šādu darba nosacījumu ievērošanas termiņu ar nosacījumu, ka tas nav īsāks par vienu gadu.

b) "īpašumtiesību saņēmējs" ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kas 1. panta 1. punktā norādītās īpašumtiesību nodošanas dēļ iegūst uzņēmuma vadītāja statusu uzņēmumā, uzņēmējsabiedrībā vai uzņēmuma vai uzņēmējsabiedrības daļā;

[..]."

[..]."

12. Šīs pašas direktīvas 4. pantā ir paredzēts:

11. Saskaņā ar Direktīvas 77/187 3. pantu:

"1. Pati uzņēmuma, uzņēmējsabiedrības vai uzņēmuma vai uzņēmējsabiedrības daļas īpašumtiesību nodošana nevar būt par pamatu atlaišanai, kuru veic persona, kas nodod īpašumtiesības, vai īpašumtiesību saņēmējs. [..]

"1. Personas, kas nodod īpašumtiesības, tiesības un pienākumi, kuri izriet no darba līguma vai darba attiecībām, kas pastāv īpašumtiesību pārejas dienā 1. panta 1. punkta nozīmē, ar īpašumtiesību nodošanu pāriet īpašumtiesību saņēmējam.

[..]

2. Ja darba līgums vai darba attiecības ir izbeigtas tāpēc, ka [īpašumtiesību] pāreja 1. panta 1. punkta nozīmē izraisa būtiskus darba nosacījumu grozījumus, kas ir nelabvēlīgi darba ņēmējam, tad darba devējs ir atbildīgs par darba līguma vai darba attiecību izbeigšanu."

2. Pēc [īpašumtiesību] pārejas 1. panta 1. punkta nozīmē īpašumtiesību saņēmējs turpina ievērot tos pašus koplīgumā paredzētos darba nosacijumus, kuri bijuši paredzēti attiecībā uz personu, kas nodod īpašumtiesības, līdz koplīguma izbeigšanas dienai vai termiņa beigām, vai līdz brīdim, kad stājas spēkā cits koplīgums.

13. Minētās direktīvas 7. pantā ir precizēts, ka tā "neietekmē dalībvalstu izvēli piemērot vai ieviest normatīvus vai administratīvus aktus, kas ir labvēlīgāki darba ņēmējiem".

B — *Valsts tiesības*

1) Itālijas Civilkodeksa 2112. pants un Likumdošanas dekrēta Nr. 29/93 34. pants

14. Itālijā vispirms Direktīvas 77/187 un pēc tam Padomes 2001. gada 12. marta Direktīvas 2001/23/EK [6] par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz darbinieku tiesību aizsardzību uzņēmumu, uzņēmējsabiedrību vai uzņēmumu vai uzņēmējsabiedrību daļu īpašnieka maiņas gadījumā ieviešanu nodrošina tostarp ar Itālijas Civilkodeksa 2112. pantu, saskaņā ar kuru "uzņēmuma īpašnieka maiņas gadījumā darba tiesiskās attiecības starp īpašumtiesību saņēmēju un darbinieku turpina pastāvēt, saglabājot visas no tām izrietošās tiesības. [..] Īpašumtiesību saņēmējam ir jāpiemēro [..] koplīgumi, kas bija spēkā īpašumtiesību pārejas dienā, līdz dienai, kad tie zaudē spēku, izņemot, ja šie koplīgumi tiek aizstāti ar citiem koplīgumiem, kas ir piemērojami īpašumtiesību saņēmēja uzņēmumam".

15. 1993. gada 3. februāra Likumdošanas dekrēta Nr. 29/93 par valsts pārvaldes organizācijas racionalizāciju un tiesību aktu par civildienestu pārskatīšanu (*decreto legislativo n. 29 — razionalizzazione della organizzazione delle Amministrazioni pubbliche e revisione della disciplina in materia di pubblico impiego*) [7] 34. pantā, redakcijā, kas bija spēkā pamata lietas faktu laikā, ir noteikts, ka "gadījumā, ja valsts pārvaldes, publisko tiesību vienību vai to uzņēmumu vai struktūru nodrošinātas darbības tiek nodotas citiem publisko vai privāto tiesību subjektiem, pēdējo minēto subjektu pārņemtajam personālam piemēro Civilkodeksa 2112. pantu".

2) Likuma Nr. 124/99 8. pants, ministriju dekrēti, ar kuriem tas tiek īstenots, un attiecīgā judikatūra

16. Līdz 1999. gadam tādus papildpakalpojumus Itālijas valsts skolās kā tīrīšana, uzturēšana un uzraudzība nodrošināja un finansēja valsts. Tā daļēji deleģēja šo pakalpojumu pārvaldību tādām vietējām iestādēm kā pašvaldības. Pakalpojumus daļēji veica valsts *ATA* darbinieki un daļēji — vietējās iestādes.

17. Vietējās iestādes pakalpojumus nodrošināja vai nu ar savu *ATA* darbinieku starpniecību (turpmāk tekstā — "vietējo iestāžu *ATA* darbinieki"), vai slēdzot publiskā iepirkuma līgumus ar privātiem uzņēmumiem. Vietējo

6 — OV L 82, 16. lpp.

7 — 1993. gada 6. februāra *GURI* Nr. 30 kārtējais pielikums, turpmāk tekstā — "Likumdošanas dekrēts Nr. 29/93".

iestāžu *ATA* darbinieku atalgojumu maksāja vietējās iestādes, pretī no valsts saņemot visu izmaksu atlīdzību.

18. Vietējo iestāžu *ATA* darbinieku atalgojums tika maksāts, pamatojoties uz reģionu un vietējo pašvaldību sektora koplīgumu (*Contratto Collettivo Nazionale di Lavoro — Regioni Autonomie Locali*; turpmāk tekstā — "vietējo iestāžu darbinieku *CCNL*"). Turpretī valsts skolās nodarbinātajiem valsts *ATA* darbiniekiem atalgojums tika maksāts, pamatojoties uz skolu sektora koplīgumu (*Contratto Collettivo Nazionale di Lavoro della Scuola*; turpmāk tekstā — "skolu *CCNL*"). Saskaņā ar skolu *CCNL* nosacījumiem atalgojums lielā mērā ir balstīts uz darba stāžu, savukārt vietējo iestāžu darbinieku *CCNL* ir noteikta atšķirīga atalgojuma struktūra, kura ir saistīta ar veiktajām funkcijām un kurā iekļauti papildu atalgojuma elementi.

19. 1999. gada 3. maija Likumā Nr. 124/99, ar ko pieņem neatliekamus pasākumus skolu darbinieku jomā (*legge n. 124/99 — disposizioni urgenti in materia di personale scolastico*) [8], bija paredzēts, ka sākot ar 2000. gada 1. janvāri vietējo iestāžu *ATA* darbinieki kļūst par valsts *ATA* darbiniekiem.

8 — 1999. gada 10. maija *GURI* Nr. 107, turpmāk tekstā — "Likums Nr. 124/99".

20. Šajā ziņā Likuma Nr. 124/99 8. pantā ir noteikts:

"1. Visu kvalifikāciju un pakāpju valsts iestāžu un skolu *ATA* darbiniekus apmaksā valsts. Nosacījumi, kas paredz, ka šos darbiniekus nodrošina pašvaldības vai provinces, ir atcelti.

2. Šī panta 1. punktā norādītie vietējo iestāžu darbinieki, kuri šī likuma spēkā stāšanās brīdī strādā valsts izglītības iestādēs, kļūst par valsts *ATA* darbiniekiem ar noteiktām pakāpēm un darba aprakstiem, lai veiktu attiecīgajā aprakstā minētos uzdevumus. Darbinieki, kuru kvalifikācijai un darba aprakstam nav atbilstības valsts *ATA* darbinieku sastāvā, var izvēlēties par labu viņu izcelsmes pašvaldībai trīs mēnešu laikā pēc šī likuma stāšanās spēkā. No juridiskā un finansiālā viedokļa šiem darbiniekiem tiek atzīts viņu izcelsmes pašvaldībā gūtais darba stāžs, kā arī tiesības sākotnēji saglabāt darba izpildes vietu, ja ir pieejama darbavieta.

[..]

4. Šī panta 2. un 3. punktā minētā darbinieku pāreja tiek īstenota pakāpeniski atbilstoši termiņiem un nosacījumiem, kuri jāparedz ar valsts izglītības ministra dekrētu [..].

2. pants

1. pantā minētā *ATA* darbinieku pāreja valsts darbā notiek atbilstoši nākamajos pantos paredzētajiem termiņiem un nosacījumiem.

5. Sākot ar gadu, kura laikā 2., 3. un 4. punkta normas rada sekas, [finansiālie] pārvedumi no valsts uz vietējām iestādēm pakāpeniski tiek samazināti atbilstoši izmaksām, kuras vietējām iestādēm radušās iepriekšējā budžeta gada laikā pirms tā budžeta gada, kurā faktiski notikusi darbinieku pāreja. [..]"

3. pants

Līdz 1999. budžeta gada beigām vietējās iestādes nodrošina atalgojumu un [vietējo iestāžu darbinieku *CCNL*] piemērošanu darbiniekiem, kas pāriet valsts darbā atbilstoši [Likuma Nr. 124/99] 8. pantam. [..] Darbinieki, kurus skārusi īpašumtiesību pāreja, sākot ar 2000. gada 1. janvāri provizoriski saņem tādu atalgojumu, kādu tie saņēmuši pirms īpašumtiesību pārejas.

21. Pēc Likuma Nr. 124/99 tika pieņemts ministrijas 1999. gada 23. jūlija dekrēts par *ATA* darbinieku pāreju no darba vietējās iestādēs uz darbu valsts iestādē 1999. gada 3. maija Likuma Nr. 124/99 8. panta nozīmē (*decreto — trasferimento del personale ATA dagli enti locali allo Stato, ai sensi dell'art. 8 della legge 3 maggio 1999, n. 124*) [9]. Šis dekrēts bija formulēts šādi:

"*1. pants*

Valsts izglītības ministra dekrētā [..] tiks noteikti pievienošanas kritēriji skolu sektorā, lai attieksmi pret attiecīgajiem darbiniekiem pielīdzinātu attieksmei pret darbiniekiem šajā sektorā attiecībā uz atalgojumu, papildu algas elementiem un [darbā] vietējās iestādēs iegūtā darba stāža juridisko un ekonomisko atzīšanu, kā arī tā ietekmi uz plānošanu pēc tam, kad tiks noslēgts jauns koplīgums, par kuru jānotiek sarunām starp [..] *Agenzia per la rappresentanza negoziale delle pubbliche amministrazioni* [Valsts pārvaldes iestāžu pārstāvniecības aģentūra; turpmāk tekstā — "*ARAN*"] un arodbiedrību organizācijām, kuras pārstāv "Skolu" un "Vietējo iestāžu" sektorus

Vietējo iestāžu *ATA* darbinieki, kas 1999. gada 25. maijā strādā valsts izglītības iestādēs, veicot funkcijas un pakalpojumus, kuri atbilstoši likumam ir jānodrošina vietējām iestādēm, kļūst par valsts *ATA* darbiniekiem.

9 — 2000. gada 21. janvāra *GURI* Nr. 16, turpmāk tekstā — "ministrijas 1999. gada 23. jūlija dekrēts".

Likumdošanas dekrēta Nr. 29/93 34. panta nozīmē [..].

[..]

5. pants

No 2000. gada 1. janvāra uz vietējo iestāžu *ATA* darbiniekiem, kas 1999. gada 25. maijā strādāja valsts izglītības iestādēs un tika pārcelti darbā valsts iestādē, tiek attiecināta profesionālā kvalifikācija un darba apraksti atbilstoši valsts darbinieku regulējumam [..].

[..]

7. pants

Darbinieki, kas atbilstoši šim dekrētam no vietējām iestādēm pāriet darbā valsts iestādē, turpinās nodrošināt visus tos pašus pakalpojumus, ko nodrošināja iepriekš, ar nosacījumu, ka tie ir paredzēti valsts darba aprakstos.

8. pants

Iepriekš vietējās iestādēs strādājušajiem darbiniekiem, kas pāriet darbā uz valsts iestādi, ir tiesības palikt vietā, kurā tie pildīja funkcijas 1998./1999. mācību gadā. Gadījumā, ja šī darbavieta nav pieejama, norīkošana darbā uz 2000./2001. mācību gadu notiks atbilstoši spēkā esošajiem decentralizētajiem līgumiem.

9. pants

Sākot ar 1999. gada 24. maiju valsts aizstās vietējās iestādes līgumos, kurus tās ir noslēgušas un kuri, iespējams, pēc tam tiks atjaunoti, attiecībā uz daļu, kas nodrošina *ATA* darbinieku funkcijas valsts skolām, algotu darbinieku nodarbināšanas vietā. [..] Neskarot nodarbināto trešo personu darbības turpināšanu [..], atbilstoši spēkā esošajām tiesību normām valsts aizstās vietējās iestādes līgumos, kas noslēgti ar uzņēmumiem [..] attiecībā uz *ATA* darbinieku funkcijām, kuras likums uzliek par pienākumu nodrošināt vietējām iestādēm valsts vārdā un valsts vietā. [..]

[..]"

22. Ministrijas 1999. gada 23. jūlija dekrēta 3. pantā paredzētais līgums starp *ARAN* un arodbiedrību organizācijām tika parakstīts 2000. gada 20. jūlijā, un tas tika apstiprināts ar ministrijas 2001. gada 5. aprīļa dekrētu par 2000. gada 20. jūlija līguma starp *ARAN* un arodbiedrību organizāciju un konfederāciju pārstāvjiem attiecībā uz iepriekš vietējās iestādēs strādājušo darbinieku, kas pāriet darbā skolu sektorā, pievienošanas kritērijiem (*decreto interministeriale, recepimento dell'accordo ARAN — Rappresentanti delle organizzazioni e confederazioni sindacali in*

data 20 luglio 2000, sui criteri di inquadramento del personale già dipendente degli enti locali e transitato nel comparto scuola) [10].

23. Minētajā līgumā ir noteikts:

"*1. pants*

— Piemērošanas joma

Šo līgumu sākot ar 2000. gada 1. janvāri piemēro vietējo iestāžu algotajiem darbiniekiem, kas pārcelti darbā "Skolu" sektorā atbilstoši [Likuma Nr. 124/99] 8. pantam un [..] ministrijas 1999. gada 23. jūlija dekrētam [..], izņemot darbiniekus, kuru funkcijas vai nodrošinātie pakalpojumi paliek vietējās iestādes kompetencē.

2. pants

— Līguma tiesiskais režīms

1. Sākot ar 2000. gada 1. janvāri [vietējo iestāžu darbinieku *CCNL*] vairs nepiemēro darbiniekiem, uz kuriem attiecas šis līgums [..]; sākot ar šo pašu datumu uz šiem darbiniekiem attiecas [skolu *CCNL*], tostarp attiecībā uz visiem papildu algas elementiem, izņemot, ja nākamajos pantos ir noteikts citādi.

[..]

3. pants

— Iedalīšana kategorijās un atalgojums

1. Šī līguma 1. pantā minētos darba ņēmējus iedala kategorijās atbilstoši atalgojumu līmeņiem, kas atbilst skolu sektora profesionālajai kvalifikācijai [..], saskaņā ar šādiem nosacījumiem. Šiem darba ņēmējiem [..] tiek maksāta alga, kuras apmērs ir tāds pats vai nedaudz mazāks par to ikgadējo samaksu, kādu tie saņēma līdz 1999. gada 31. decembrim, ieskaitot algu, samaksu par individuālo darba stāžu un iespējamos [pabalstus, ja tie tika maksāti saskaņā ar vietējo iestāžu darbinieku *CCNL*]. Jebkāda iespējama atšķirība starp algu, kas maksājama atbilstoši iedalījumam kategorijās, un algu, ko darbinieks, kā iepriekš norādīts, saņēma līdz 1999. gada 31. decembrim, tiek personai izmaksāta individuāli un uzskatīta par tādu, kurai ir piemērojams noteikts termiņš, lai pēc tam varētu noteikt nākamo atalgojuma līmeni. Darbinieki, uz kuriem attiecas šis līgums, saņem īpašu papildu pabalstu par summu, kas ir piemērojama 1999. gada 31. decembrī, ja tā ir lielāka nekā summa, kas tiek maksāta par skolu sektora atbilstošu kvalifikāciju. Darbinieki, uz kuriem attiecas šis līgums, tiks galīgi iedalīti kategorijās atbilstoši skolu darba aprakstiem, ņemot vērā salīdzinošu tabulu [..].

[..]

10 — 2001. gada 14. jūlija *GURI* Nr. 162, turpmāk tekstā — "ministrijas 2001. gada 5. aprīļa dekrēts".

9. pants

— Pamatatalgojums un papildu alga

1. Sākot ar 2000. gada 1. janvāri darbiniekiem, uz kuriem attiecas šis līgums, tiek piemēroti visi [skolu *CCNL*] finansiāla rakstura noteikumi atbilstoši nosacījumiem, kas paredzēti minētajā *CCNL*.

2. Sākot ar 2000. gada 1. janvāri darbiniekiem, uz kuriem attiecas šis līgums, tiek piešķirts pagaidu individuālais atalgojums, kas atbilst bruto summām, kas minētas [skolu *CCNL*] pielikumā pievienotajā tabulā [..].

[..]"

24. Šo tiesību normu interpretācija bija par pamatu vairākām prasībām, kuras cēla *ATA* darbinieki, kurus bija skārusi īpašumtiesību pāreja un kuri prasīja pilnā apjomā atzīt vietējās iestādēs iegūto darba stāžu, neņemot vērā saskaņošanas kritērijus, kas pieņemti saistībā ar līgumu starp *ARAN* un arodbiedrību organizācijām un apstiprināti ar ministrijas 2001. gada 5. aprīļa dekrētu. Šajā ziņā viņi norādīja, ka saistībā ar šo līgumu pieņemto kritēriju dēļ pēc iekļaušanas valsts *ATA* darbinieku skaitā uz viņiem tika attiecināta tāda pati kategorija un atalgojums kā valsts *ATA* darbiniekiem ar mazāku darba stāžu. Saskaņā ar viņu argumentāciju atbilstoši Likuma Nr. 124/99 8. pantam katram *ATA* darbiniekam, ko skārusi īpašumtiesību pāreja, ir jāsaglabā vietējās iestādēs iegūtais darba stāžs un tādējādi katram no šiem darbiniekiem sākot ar 2000. gada 1. janvāri ir jāsaņem tāds pats atalgojums, kādu saņem valsts *ATA* darbinieks ar tādu pašu darba stāžu.

25. Saistībā ar šo strīdu 2005. gadā *Corte suprema di cassazione* (Kasācijas tiesa) pasludināja vairākus spriedumus, kuros tā būtībā pieņēma šo argumentāciju.

3) Likums Nr. 266/2005 un attiecīgā judikatūra

26. Itālijas likumdevējs, apstiprinādams īpašu grozījumu (grozījumu, ko izdevusi valdība un kas apstiprināts ar uzticības balsojumu), 2005. gada 23. decembra Likuma Nr. 266/2005 par valsts budžeta vienam un vairākiem gadiem izstrādāšanas noteikumiem (2006. gada finanšu likums) (*legge n. 266/2005 — disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale delle Stato* (*legge finanziaria 2006*))[11] 1. pantā iekļāva 218. punktu, kurš ietver Likuma Nr. 124/99 8. panta interpretācijas noteikumu ar atpakaļejošu spēku.

11 — 2005. gada 29. decembra *GURI* Nr. 302 kārtējais pielikums, turpmāk tekstā — "Likums Nr. 266/2005".

27. Minētajā Likuma Nr. 266/2005 1. panta 218. punktā ir noteikts:

"[Likuma Nr. 124/99] 8. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka vietējo iestāžu darbinieki, kas kļūst par valsts [*ATA*] darbiniekiem, saņem tādu pakāpi un darba aprakstus, kas ir pielīdzināmi ierēdņu amatiem, pamatojoties uz finansiālo apmaksu, kāda kopēji tika saņemta īpašumtiesību maiņas laikā, un tiem tiks maksāts tāds atalgojums, kas ir tāds pats vai nedaudz mazāks par to ikgadējo samaksu, kuru tie saņēma līdz 1999. gada 31. decembrim, ieskaitot algu, samaksu par individuālo darba stāžu un iespējamos pabalstus, ja tie tika maksāti saskaņā ar [vietējo iestāžu darbinieku *CCNL*], kuri bija spēkā īpašumtiesību maiņas brīdī [brīdī, kad darbiniekus pievienoja valsts pārvaldes darbiniekiem]. Jebkāda iespējama atšķirība starp algas apmēru pēc īpašumtiesību maiņas un ikgadējās algas, kas tika saņemta līdz 1999. gada 31. decembrim, apmēru [..] tiek personai izmaksāta *ad personam* un uzskatīta par tādu, kurai ir piemērojams noteikts termiņš, lai pēc tam varētu noteikt augstāku atalgojuma līmeni. Tas tiek piemērots, ievērojot tiesas spriedumus, kas tika pieņemti pirms šī Likuma spēkā stāšanās."

28. Vairākas tiesas vērsās *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa) ar jautājumu par Likuma Nr. 266/2005 1. panta 218. punkta atbilstību Itālijas Konstitūcijai. Pēc šo tiesu uzskatiem, šis interpretācijas noteikums tām jau izskatāmās lietās, kurās valsts ir lietas dalībniece, liek izvēlēties interpretāciju, kas ir valstij labvēlīga, tomēr nav saderīga ar Likuma Nr. 124/99 8. panta 2. punkta saturu un ir pretrunā šīs tiesību normas interpretācijai, kuru sniegusi *Corte suprema di cassazione*. Ar Likuma Nr. 266/2005 1. panta 218. punktu tiekot no jauna ieviesta sistēma, kura iekļauta 2000. gada 20. jūlija līgumā un ministrijas 2001. gada 5. aprīļa dekrētā un par kuru *Corte suprema di cassazione* bija atzinusi, ka tā ir pretrunā Likumam Nr. 124/99. Likumdevējs tādējādi esot iejaucies likumu vienveidīgas interpretācijas funkcijā, ko Itālijā veic tikai *Corte suprema di cassazione*, līdz ar to pārkāpjot tiesu varas autonomiju, kā arī tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principus.

29. Ar 2007. gada 18. jūnija spriedumu Nr. 234 [12], kā arī turpmākajiem rīkojumiem *Corte costituzionale* lēma, ka ar Likuma Nr. 266/2005 1. panta 218. punktu nav pārkāpti vispārējie tiesību principi, kā bija apgalvots.

30. Pēc šī *Corte costituzionale* vērtējuma *Corte suprema di cassazione* ar 2008. gada 16. janvāra spriedumu Nr. 677 pārskatīja savu iepriekšējo judikatūru un apstiprināja, ka Likuma Nr. 124/99 8. panta 2. punkta interpretācija, ko Itālijas likumdevējs sniedzis ar

12 — 2007. gada 4. jūlija *GURI*.

Likuma Nr. 266/2005 1. panta 218. punktu, ir ticama.

31. Tomēr *Corte suprema di cassazione* ar 2008. gada 3. jūnija rīkojumu Nr. 22260 aicināja *Corte costituzionale* pārskatīt savu nostāju, ņemot vērā 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā — "ECPAK") 6. pantā izklāstītos principus.

32. Ar 2009. gada 26. novembra spriedumu Nr. 311 [13] *Corte costituzionale* lēma, ka Likuma Nr. 266/2005 1. panta 218. punkts ir saderīgs ar ECPAK 6. pantā izklāstītajām pamattiesībām.

II — Pamata lieta un prejudiciālie jautājumi

33. I. Skatolona, kas kopš 1980. gada 16. maija strādāja Skorces [*Scorzè*] pašvaldībā par apkopēju valsts skolās, līdz 1999. gada 31. decembrim bija viens no vietējo iestāžu *ATA* darbiniekiem. Šie darbinieki veic tīrīšanas, uzturēšanas un uzraudzības darbības Itālijas valsts skolās.

13 — 2009. gada 2. decembra *GURI*.

34. Ar 2000. gada 1. janvāri viņa, piemērojot Likuma Nr. 124/99 8. pantu, tika iekļauta valsts *ATA* darbinieku sarakstā.

35. Saskaņā ar ministrijas 2001. gada 5. aprīļa dekrētu I. Skatolonai tika piešķirta algas pakāpe, kas minētajā sarakstā atbilst deviņus gadus ilgam darba stāžam.

36. Tā kā I. Skatolonai netika atzīts gandrīz 20 gadu ilgais darba stāžs Skorces pašvaldībā un viņa turklāt vairs nesaņēma vietējo iestāžu darbinieku *CCNL* paredzētos papildu algas elementus, viņa uzskata, ka tās atalgojums ir samazinājies par EUR 790.

37. Ar prasības pieteikumu, kas iesniegts 2005. gada 27. aprīlī, I. Skatolona vērsās *Tribunale ordinario di Venezia* (Venēcijas tiesa), prasot, lai tiktu pilnā apjomā atzīts viņas darba stāžs, kas iegūts Skorces pašvaldībā, un lai viņai līdz ar to tiktu piešķirta pakāpe, kas atbilst piecpadsmit līdz divdesmit gadus ilgam darba stāžam. Tādējādi viņa prasīja tiesības tikt iekļautai tādā pašā atalgojuma kategorijā kā *ATA* darbinieki, kuri kopš paša sākuma ir bijuši valsts darbinieki un kuriem ir tāds pats darba stāžs kā viņai. Savas prasības pamatojumam viņa minēja tostarp Civilkodeksa 2112. pantu, Likuma Nr. 124/99 8. pantu un *Corte suprema di cassazione* 2005. gada spriedumus, kuros tika atzītas pārņemto *ATA* darbinieku tiesības saglabāt darba stāžu.

38. Pēc Likuma Nr. 266/2005 1. panta 218. punkta pieņemšanas *Tribunale ordinario di Venezia* apturēja I. Skatolonas ierosināto tiesvedību un nosūtīja *Corte costituzionale* jautājumu par šīs tiesību normas atbilstību tiesiskās drošības, tiesiskās paļāvības aizsardzības un pušu procesuālo tiesību vienlīdzības, kā arī tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, uz lietas izskatīšanu neatkarīgā tiesā un uz lietas taisnīgu izskatīšanu principiem. Pieņemot minēto tiesību normu par tāda likuma interpretāciju, kurš pieņemts vairāk nekā pirms pieciem gadiem un kuru jau interpretējusi *Corte suprema di cassazione*, Itālijas likumdevējs esot vēlējies daudzās izskatīšanā esošās tiesvedībās panākt atšķirīgu rezultātu, kas šoreiz būtu labvēlīgs valstij.

39. Ar 2008. gada 9. jūnija rīkojumu Nr. 212 [14] *Corte costituzionale*, atsaucoties uz savu iepriekš minēto 2007. gada 18. jūnija spriedumu Nr. 234, lēma, ka ar Likuma Nr. 266/2005 1. panta 218. punktu nav pārkāpti vispārējie tiesību principi, kā bija apgalvots.

40. Kad tiesvedība atsākās, I. Skatolona uzsvēra, ka Likuma Nr. 124/99 8. panta 2. punkts, interpretācijā saskaņā ar Likuma Nr. 266/2005 1. panta 218. punktu, nav saderīgs ar Direktīvas 77/187 3. pantā paredzēto normu un Eiropas Savienības tiesību vispārējiem principiem par tiesisko drošību, tiesiskās paļāvības aizsardzību un efektīvu tiesību aizsardzību tiesā.

41. *Tribunale ordinario di Venezia* uzskata, ka atbilstoši Direktīvai 77/187 pārņemto darbinieku darba stāžs ir jāņem vērā pilnā apjomā. Likuma Nr. 266/2005 1. panta 218. punkts esot pretrunā šim noteikumam un turklāt esot tāda tiesību norma ar atpakaļejošu spēku, kas ir jauna, nevis interpretējoša, un ar ko ir pārkāpti principi, kurus garantē LES 6. pants kopsakarā ar ECPAK 6. pantu un Hartas 47. pantu un 52. panta 3. punktu. Likuma Nr. 266/2005 1. panta 218. punkts vienlaikus esot pretrunā tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principiem.

42. Šādos apstākļos *Tribunale ordinario di Venezia* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai [..] Direktīva 77/187[..] un/vai Direktīva 2001/23[..] vai citi piemērojamie [Savienības] tiesību akti ir interpretējami tādā nozīmē, ka tie ir piemērojami gadījumā, kad personālu, kas sniedz tīrīšanas un uzturēšanas papildpakalpojumus valsts [skolu ēkās], no vietējām iestādēm (pašvaldības vai provinces) pārceļ uz darbu valsts iestādē, ja īpašumtiesību nodošanas rezultātā [ir] nodoti ne tikai tie pienākumi, kas tiek veikti saistībā ar attiecīgajām darbībām, un tiesiskās

14 — 2008. gada 18. jūnija *GURI*.

attiecības ar visu attiecīgo (uzkopšanas) personālu, bet arī ar privātuzņēmumiem noslēgtie publiskā iepirkuma līgumi par attiecīgo pakalpojumu sniegšanu?

2) Vai saskaņā ar Direktīvas 77/187[..] 3. panta 1. punkta pirmo daļu (kas kopā ar Direktīvu 98/50[..] ir iekļauta Direktīvā 2001/23[..]) darba tiesisko attiecību turpinā[tība] ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka samaksa, kas ir jāmaksā īpašumtiesību saņēmējam, ir saistīta ar darba stāžu, kur[š] attiecībā uz personālu, kuru tas pārņēma, ir jāņem vērā pilnā [apjomā], tostarp to stāžu, kas [ir] iegūts, strādājot pie personas, kura veica īpašumtiesību nodošanu?

3) Vai Direktīvas 77/187[..] 3. pants un/vai Direktīva 98/50[..] un Direktīva 2001/23 [..] ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka darbinieku tiesības, kas tiek nodotas īpašumtiesību saņēmējam, iekļauj arī priekšrocības, kuras darbinieks bija ieguvis, strādājot pie personas, kas nodeva īpašumtiesības, piemēram, darba stāžu, ja no tā rodas finansiāla rakstura priekšrocības saskaņā ar koplīgumiem, kuri ir saistoši īpašumtiesību saņēmējam?

4) Vai tādi spēkā esošie [Savienības] tiesību vispārējie principi kā tiesiskās drošības princips, tiesiskās paļāvības aizsardzības princips, pušu procesuālo tiesību vienlīdzības princips, efektīvas tiesību aizsardzības tiesā princips un tiesības uz lietas izskatīšanu neatkarīgā tiesā un vispārīgāk — tiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu, kas ir [garantēti] [LES] 6. pantā, [kopsakarā] ar [ECPAK] 6. pantu un [Hartas] 46. un 47. pantu un 52. panta 3. punktu, ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka tie liedz [Itālijas Republikai] pēc samērā ilga laika posma (pieciem gadiem) pieņemt tādu īpašu interpretējošu tiesību normu, kas nav saderīga ar tā tiesību akta formulējumu, kuru tā interpretē, un ir pretēja pastāvīgajai un konsolidētajai [tās tiesas] interpretācijai [kuras funkcija ir garantēt likumu vienveidīgu interpretāciju], un kas turklāt ir būtiska, pieņemot nolēmumu strīdos, kuros pati [Itālijas Republika] ir lietas dalībniece?"

III — Analīze

A — *Par pirmo jautājumu*

43. Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīva 77/187 ir piemērojama gadījumā, kad darbiniekus, kas sniedz tīrīšanas un uzturēšanas papildpakalpojumus valsts skolu ēkās, no vietējām iestādēm (pašvaldības vai provinces) pārceļ darbā uz valsts iestādi.

44. Citiem vārdiem sakot, vai apstāklis, ka pārcelšana [īpašumtiesību pāreja] notiek starp divām vienībām, kas ir publisko tiesību juridiskas personas, var būt par pamatu tam, lai šo pārcelšanu [īpašumtiesību pāreju] izslēgtu no Direktīvas 77/187 piemērošanas jomas?

45. Itālijas valdība apgalvo, ka gadījumā, ja darbinieki tiek pārcelti saistībā ar valsts sektora reorganizāciju, nenotiek "uzņēmuma īpašumtiesību pāreja" šīs direktīvas izpratnē. I. Skatolona un Eiropas Komisija atbalsta pretējo domu.

46. 1996. gada 15. oktobra spriedums lietā *Henke* [15] ir interesants precedents, atbildot uz šo jautājumu.

47. Lai saprastu šī sprieduma piemērošanas jomu, ir jāatgādina tā fakti. A. Henke [*A. Henke*] strādāja par domes sekretāri Šīrkes [*Schierke*] pašvaldībā (Vācija). Pēc tam šī pašvaldība nolēma kopā ar citām pašvaldībām, piemērojot Saksijas-Anhaltes federālās zemes pašvaldības tiesisko regulējumu, izveidot vairāku pašvaldību grupu "Brocken", kurai tā nodeva administratīvās pilnvaras. Šīrkes pašvaldība tūlīt pēc tam lauza darba līgumu, kas to saistīja ar A. Henki. Pēc tam notikušajā tiesvedībā starp šo pašvaldību un A. Henki *Arbeitsgericht Halberstadt* [Halberštates Darba lietu tiesa] nolēma vērsties Tiesā, lai tā izlemtu, vai Direktīva 77/187 ir piemērojama tādā gadījumā kā pamata lietā, kurā pašvaldība nodod administratīvās pilnvaras vairāku pašvaldību grupai.

48. Tiesa interpretēja Direktīvas 77/187 1. panta 1. punktu tādā nozīmē, ka valsts pārvaldes struktūru reorganizācija vai pārvaldes pilnvaru nodošana starp divām valsts pārvaldes [vienībām] neveido "uzņēmuma īpašumtiesību pāreju" [16].

49. Papildus tam, ka Tiesa ņēma vērā minētās direktīvas mērķi un formulējumu [17], tā arī norādīja, ka ir runa par apvienošanos, kurā iesaistījušās vairākas Saksijas-Anhaltes federālās zemes pašvaldības, tostarp Šīrkes pašvaldība, un kuras mērķis it īpaši ir uzlabot šo pašvaldību administratīvo pienākumu izpildi. Tā konstatēja, ka šī apvienošanās it īpaši izpaudās kā pārvaldes struktūru reorganizācija un Šīrkes pašvaldības administratīvo pilnvaru nodošana īpaši šim mērķim izveidotai publisko tiesību vienībai, proti, vairāku pašvaldību grupai "Brocken" [18].

50. Pēc tam Tiesa norādīja, ka minētās lietas apstākļos notikusī īpašumtiesību pāreja starp pašvaldību un vairāku pašvaldību grupu attiecās tikai uz darbībām, kas saistītas ar publiskās varas īstenošanu un, pat atzīstot, ka

15 — C-298/94 (*Recueil*, I-4989. lpp.).

16 — 14. punkts.

17 — Attiecīgi 13. un 15. punkts.

18 — 16. punkts.

šīs darbības ietvēra ekonomiska rakstura elementus, šiem pēdējiem varēja būt tikai papildu aspekts [19].

52. Tagad cenšoties kvalificēt pamata lietā aplūkojamās darbības, [jāatzīst, ka] no vēl nesen apstiprinātas judikatūras izriet, ka tādi papildpakalpojumi valsts izglītības iestādēs kā tīrīšanas un uzraudzīšanas pakalpojumi nav darbības, kas saistītas ar publiskās varas īstenošanu.

51. No šiem faktiem secinu, ka šāda izslēgšana no Direktīvas 77/187 piemērošanas jomas ir pamatota nevis ar attiecīgo vienību publisko tiesību juridisko raksturu, bet drīzāk — atbilstoši pieejai, kurā ņem vērā funkcijas, — ar apstākli, ka īpašumtiesību pāreja attiecas uz darbībām, kas saistītas ar publiskās varas īstenošanu. Turpretī tad, ja īpašumtiesību pāreja attiecas uz ekonomisku darbību, tā ietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā. Šajā ziņā nav nozīmes tam, vai personai, kura nodod īpašumtiesības, un īpašumtiesību saņēmējam ir privāto vai publisko tiesību juridiskais raksturs. Turpmāk pieņemtie spriedumi apliecina, ka Tiesa ir saglabājusi šo pieeju, kurā ņem vērā funkcijas, uzsverot darbības, kas saistīta ar publiskās varas īstenošanu, esamību vai neesamību [20].

53. Divās nesen izskatītās lietās Tiesa tika aicināta interpretēt Direktīvu 2001/23 gadījumos, kuros pašvaldība pārņēma iepriekš privātu uzņēmumu veiktas darbības. 2010. gada 29. jūlija spriedumā lietā *UGT-FSP* [21] runa ir par kārtības nodrošināšanas un uzkopšanas darbībām valsts izglītības iestādēs, ielu tīrīšanas pakalpojumiem un parku un dārzu uzturēšanas pakalpojumiem [22]. Turklāt 2011. gada 20. janvāra spriedumā lietā *CLECE* [23] aplūkojamā darbība ir pašvaldības skolu un ēku uzkopšana [24].

54. Abos šajos spriedumos Tiesa uzskatīja, ka tādām darbībām ir ekonomisks raksturs un tās tādējādi ietilpst Kopienu noteikumu par darba ņēmēju tiesību aizsardzību uzņēmumu īpašumtiesību pārejas gadījumā piemērošanas jomā. Tiesa vēlreiz norādīja, ka tikai fakts, ka īpašumtiesību saņēmējs ir publisko tiesību juridiska persona, attiecīgajā gadījumā

19 — 17. punkts. Kā norādījis ģenerāladvokāts Albērs [*Alber*] 49. punktā secinājumos lietā, kurā pasludināts 2000. gada 14. septembra spriedums lietā C-343/98 *Collino* un *Chiappero* (*Recueil*, I-6659. lpp.), "savā pamatojumā Tiesa it īpaši uzsvēra, ka pārstrukturēšana neattiecās uz ekonomiskām darbībām. No tā var secināt, ka Direktīvas [77/187] piemērošanas joma nav atkarīga ne no personas, kas nodod īpašumtiesības, statusa, ne tās piederības publiskajām vai privātajām tiesībām, ar nosacījumu, ka tā veic ekonomisku darbību. Noteicošais tātad nav personas, kas nodod īpašumtiesības, statuss, bet veiktās darbības raksturs. Darbības, kas attiecas uz publiskās varas īstenošanu, nevar būt uzņēmuma īpašumtiesību pārejas priekšmets [šīs] direktīvas nozīmē".

20 — Skat. it īpaši 1998. gada 10. decembra spriedumu apvienotajās lietās C-173/96 un C-247/96 *Hidalgo* u.c. (*Recueil*, I-8237. lpp., 24. punkts) attiecībā uz palīdzību mājās trūkumcietējiem un pieskatīšanas darbību; iepriekš minēto spriedumu lietā *Collino* un *Chiappero* (31. un 32. punkts), kā arī 2000. gada 26. septembra spriedumu lietā C-175/99 *Mayeur* (*Recueil*, I-7755. lpp., 28.–40. punkts).

21 — C-151/09 (Krājums, I-7591. lpp.).

22 — 12. punkts.

23 — C-463/09 (Krājums, I-95. lpp.).

24 — 11. punkts.

pašvaldība, neļauj izslēgt tādas īpašumtiesību pārejas esamību, kas ietilpst minēto noteikumu piemērošanas jomā [25].

55. No šiem faktiem secinu, ka Direktīva 77/187 — ar nosacījumu, ka tiek pārbaudīti pārējie šīs direktīvas piemērošanas kritēriji, — ir piemērojama gadījumā, kad darbiniekus, kas sniedz tīrīšanas, uzturēšanas un uzraudzības papildpakalpojumus valsts skolu ēkās, no vietējām iestādēm (pašvaldības vai provinces) pārceļ darbā uz valsts iestādi.

56. Atliek pārbaudīt, vai šajā lietā ir izpildīti pārējie kritēriji, kurus Tiesa ir noteikusi, lai novērtētu, vai īpašumtiesību pāreja veido "uzņēmuma īpašumtiesību pāreju" Direktīvas 77/187 nozīmē.

57. Saskaņā ar Direktīvas 77/187 1. panta 1. punktu tā "ir piemērojama attiecībā uz uzņēmuma, uzņēmējsabiedrības vai uzņēmuma vai uzņēmējsabiedrības daļas īpašumtiesību pāreju citam darba devējam īpašumtiesību nodošanas vai uzņēmumu apvienošanas dēļ".

58. Šajā ziņā no pastāvīgās judikatūras izriet, ka īpašumtiesību nodošanas jēdziens ir jāinterpretē pietiekami elastīgi, lai tas atbilstu Direktīvas 77/187 mērķim, kas, kā izriet no tās preambulas otrā apsvēruma, ir aizsargāt darbiniekus to uzņēmuma īpašnieku maiņas gadījumā [26]. Tiesa tādējādi ir lēmusi, ka šo direktīvu piemēro visos gadījumos, kad saistībā ar līgumiskām attiecībām mainās fiziskā vai juridiskā persona, kas atbildīga par uzņēmuma darbību un saistību nodibināšanu ar uzņēmuma darbiniekiem [27].

59. Šī judikatūra ir piemērojama pat tādas īpašumtiesību pārejas gadījumā, kas noteikta ar likumu. I. Skatolona pamatoti atgādina judikatūru, saskaņā ar kuru Direktīva 77/187 attiecas arī uz īpašumtiesību pāreju, kas izriet no publiskās varas vienpusējiem lēmumiem, ņemot vērā, ka noteicošais kritērijs ir nevis līgumiskas vienošanās starp personu, kas nodod īpašumtiesības, un īpašumtiesību saņēmēju esamība, bet gan par uzņēmuma darbību atbildīgās personas maiņa [28].

60. Lai Direktīva 77/187 būtu piemērojama, ir arī jāpārbauda, vai īpašumtiesību pāreja attiecas uz ekonomisku vienību, kas saglabā savu identitāti pēc uzņēmuma īpašnieka maiņas.

61. Lai noteiktu, vai šāda vienība saglabā savu identitāti, ir jāņem vērā visi faktiskie apstākļi, kas raksturo attiecīgo darījumu, tostarp uzņēmuma vai uzņēmējsabiedrības veids, tas, vai notiek vai arī nenotiek ķermeniska

25 — Iepriekš minētais spriedums lietā *UGT-FSP* (23. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī iepriekš minētais spriedums lietā *CLECE* (26. punkts un tajā minētā judikatūra).

26 — Iepriekš minētais spriedums lietā *CLECE* (29. punkts un tajā minētā judikatūra).

27 — Turpat (30. punkts un tajā minētā judikatūra).

28 — Šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Collino* un *Chiappero* (34. punkts un tajā minētā judikatūra).

īpašuma — piemēram, ēku un kustama īpašuma — pāreja, bezķermeniska īpašuma vērtība pārejas brīdī, tas, vai jaunais uzņēmuma īpašnieks pārņem vai arī nepārņem personāla vairākumu, tas, vai notiek vai arī nenotiek klientu pāreja, kā arī pirms un pēc pārejas veikto darbību līdzības pakāpe un šo darbību iespējamās pārtraukšanas ilgums. Visi šie apstākļi tomēr ir tikai atsevišķi elementi kopējā novērtējumā, kas jāveic, un tāpēc tos nevar izskatīt atsevišķi [29].

62. Nesen Tiesa atzina, ka atsevišķās nozarēs ekonomiskā vienība ir spējīga darboties bez nozīmīgiem materiāliem vai nemateriāliem aktīviem un tādējādi šādas vienības identitātes saglabāšana pēc to ietekmējoša darījuma pēc savas būtības nevar būt atkarīga no šādu aktīvu nodošanas [30]. Tiesa tādējādi nosprieda, ka, tā kā atsevišķās nozarēs, kurās darbība galvenokārt ir balstīta uz darbaspēku, darbinieku kopums, kuru noturīgi apvieno kopīga darbība, var būt ekonomiska vienība, šāda vienība var saglabāt savu identitāti pēc īpašumtiesību pārejas tad, ja jaunais uzņēmuma vadītājs ne tikai turpina veikt attiecīgo darbību, bet arī pārņem skaita un kompetenču ziņā būtisku tā personāla daļu, ko tā priekštecis bija pieņēmis darbā tieši šīs darbības veikšanai. Šādā gadījumā jaunais uzņēmuma vadītājs pārņem organizēto elementu kopumu, kas tam ļaus stabili veikt visas vai dažas tā uzņēmuma, kas nodod īpašumtiesības, darbības [31].

63. No Tiesas judikatūras izriet, ka tādu tīrīšanas, uzturēšanas un uzraudzības darbību skolu ēkās, kāda ir pamata lietā, var uzskatīt par darbību, kas galvenokārt balstās uz darbaspēku, un ka līdz ar to darbinieku kopums, kuru noturīgi apvieno šāda kopīga darbība, var būt ekonomiska vienība, ja nav citu ražošanas faktoru [32].

64. No šiem elementiem secinu, ka pamata lietā ekonomiskās vienības identitāte tiek saglabāta tāpēc, ka valsts ir pārņēmusi darbiniekus, kurus iepriekš šo darbību veikšanai darbā bija pieņēmušas pašvaldības [33].

65. Kā uzsver Komisija, *ATA* darbinieki, uz kuriem attiecas Likums Nr. 124/99, tika pārņemti kopumā, to tīrīšanas, uzkopšanas un

29 — Iepriekš minētais spriedums lietā *CLECE* (34. punkts un tajā minētā judikatūra).

30 — Turpat (35. punkts un tajā minētā judikatūra).

31 — Turpat (36. punkts un tajā minētā judikatūra).

32 — Turpat (39. punkts un tajā minētā judikatūra).

33 — Turpretī tādas ekonomiskās vienības identitāte, kas galvenokārt ir balstīta uz darbaspēku, nevar tikt saglabāta, ja īpašumtiesību saņēmējs nepārņem lielāko tā personāla daļu (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *CLECE*, 41. punkts).

uzraudzības darbības kopumā palika nemainīgas gan šo darbību priekšmeta, gan organizācijas ziņā, un [tie] šīs darbības turpināja veikt tajās pašās telpās un bez jebkāda pārtraukuma. Vienīgā, kas mainījās, bija darba devēja identitāte.

66. Jāpiebilst, ka šo elementu kopuma turpinātību, kas ļāva turpināt tīrīšanas, uzkopšanas un uzraudzības darbības skolās, raksturo arī tas, ka valsts pārņēma līgumus, ar kuriem vietējās iestādes dažos gadījumos bija šo darbību veikšanu nodevušas privātiem uzņēmumiem.

67. Visbeidzot, ir jāatgādina, ka Direktīvu 77/187 nepiemēro personām, kas kā darba ņēmēji nav aizsargāti atbilstoši valsts tiesiskajam regulējumam. Šī direktīva ir vērsta tikai uz to, lai daļēji saskaņotu attiecīgo jomu, nevis ieviestu vienveidīgu aizsardzības pakāpi visā Eiropas Kopienā, ņemot vērā kopīgus kritērijus [34]. No lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu tomēr izriet, ka uz attiecīgajiem *ATA* darbiniekiem attiecas darba attiecību vispārējo tiesību režīms, kas noteikts Itālijas Civilkodeksā [35].

34 — Skat. 1985. gada 11. jūlija spriedumu lietā 105/84 *Foreningen af Arbejdsledere i Danmark* (*Recueil*, 2639. lpp., 26. un 27. punkts).

35 — Skat. lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu franču valodas versijas 13. punktu.

68. No visiem šiem elementiem izriet, ka *ATA* darbinieku pārcelšana, kas izriet no Likuma Nr. 124/99, ietilpst Direktīvas 77/187 piemērošanas jomā.

B — *Par otro un trešo jautājumu*

69. Ar savu otro un trešo jautājumu, kurus es Tiesai iesaku skatīt kopā, iesniedzējtiesa būtībā lūdz Tiesai lemt, vai Direktīvas 77/187 3. panta 1. punkts, kurā ir paredzēts, ka personas, kas nodod īpašumtiesības, tiesības un pienākumi, kuri izriet no darba līguma vai darba attiecībām, kas pastāv īpašumtiesību pārejas dienā, pāriet īpašumtiesību saņēmējam, ietver to, ka īpašumtiesību saņēmējam, aprēķinot pārņemto darbinieku atalgojumu, ir pilnā apjomā jāņem vērā darba stāžs, kas ir iegūts pie personas, kas nodod īpašumtiesības.

70. Atgādinu, ka šis iesniedzējtiesas jautājums ir radies šķietamās atšķirības dēļ starp Likumu Nr. 124/99, līgumu starp *ARAN* un arodbiedrību organizācijām, kas iekļauts ministrijas 2001. gada 5. aprīļa dekrētā un, visbeidzot, Likumu Nr. 266/2005. Lai gan šķiet, ka Likumā Nr. 124/99 ir noteikts, ka ir pilnā apjomā jāņem vērā *ATA* darbinieku darba stāžs, kas iegūts vietējās iestādēs, arodbiedrību līgumā un pēc tam Likumā Nr. 266/2005, gluži pretēji, ir noteikts, ka šo darbinieku atalgojuma noteikumi pēc īpašumtiesību pārejas ir jāparedz, pamatojoties uz to, ko minētie darbinieki saņēma brīdī, kad beidzās darba

attiecības ar personu, kas nodod īpašumtiesības. Tādējādi ir divi pretēji pārņemto darbinieku atalgojuma noteikšanas veidi, proti, vai nu jauns aprēķins, kurā īpašumtiesību saņēmējs galvenokārt saistībā ar atalgojuma skalu, kura balstīta uz darba stāžu, pilnā apjomā ņem vērā darba stāžu, ko pārņemtie darbinieki ieguvuši pie personas, kas nodod īpašumtiesības, vai arī tā atalgojuma nepārtrauktība, kas tika saņemts, balstoties uz "ekonomisko ieguvumu" iepriekšējā dienā pirms īpašumtiesību pārejas.

71. Ņemot vērā precizējumu, kas veikts ar Likumu Nr. 266/2005, kurā norādīts, ka Itālijas likumdevēja sākotnējā vēlme bija nodrošināt atalgojuma turpinātību, nevis pie personas, kas nodod īpašumtiesības, iepriekš iegūtā darba stāža pārņemšanu pilnā apjomā, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Direktīva 77/187, gluži pretēji, prasa šādu darba stāža atzīšanu.

72. Atgādinu, ka atbilstoši Direktīvas 77/187 3. panta 1. punktam personas, kas nodod īpašumtiesības, tiesības un pienākumi, kuri izriet no darba līguma vai darba attiecībām, kas pastāv uzņēmuma īpašumtiesību pārejas dienā, sakarā ar šo īpašumtiesību nodošanu pāriet īpašumtiesību saņēmējam.

73. Tiktāl, ciktāl *ATA* darbinieku atalgojuma nosacījumi ir paredzēti ar koplīgumiem, šis noteikums ir jāinterpretē nevis atsevišķi, bet saistībā ar šīs pašas direktīvas 3. panta 2. punktu, kas, kā Tiesa ir norādījusi, "nosaka ierobežojumus koplīguma piemērojamības principam, uz kuru ir atsauce darba līgumā" [36].

74. Atgādinu, ka atbilstoši šai pēdējai tiesību normai "pēc [īpašumtiesību] pārejas 1. panta 1. punkta nozīmē īpašumtiesību saņēmējs turpina ievērot tos pašus koplīgumā paredzētos darba nosacījumus, kas attiekušies uz personu, kas nodod īpašumtiesības, līdz koplīguma izbeigšanai vai termiņa beigām, vai līdz brīdim, kad stājas spēkā cits koplīgums".

75. Pamata lieta atbilst pēdējam gadījumam, kas minēts Direktīvas 77/187 3. panta 2. punktā, proti, gadījumam, kurā pēc īpašumtiesību pārejas stājas spēkā cits koplīgums. Šajā gadījumā uz *ATA* darbiniekiem, kurus iepriekš bija pieņēmušas darbā vietējās iestādes atbilstoši to koplīgumam, pēc īpašumtiesību pārejas attiecās jauns koplīgums — valsts darbinieku koplīgums [37].

36 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Werhof* (28. punkts).

37 — Šajā ziņā skat. Moizard, N., "Droit social de l'Union européenne", *Jurisclasseur Europe*, 2010, 607. burtnīca, saskaņā ar kuru fakts, ka Direktīvas 77/187 3. panta 2. punkts attiecas uz to, ka "stājas spēkā cits koplīgums", nozīmē to, ka, "ja pie īpašumtiesību saņēmēja stājas spēkā cits koplīgums, tas nekavējoties aizstāj tāda paša līmeņa koplīgumu, kas sākotnēji reglamentēja pārņemto vienību" (33. punkts).

76. Abi šie koplīgumi ietver ļoti atšķirīgas metodes, saskaņā ar kurām tiek aprēķināts atalgojums darbiniekiem, uz kuriem tie attiecas. Saskaņā ar skolu *CCNL* nosacījumiem atalgojums lielākoties ir balstīts uz darba stāžu, savukārt vietējo iestāžu darbinieku *CCNL* ir noteikta atšķirīga atalgojuma struktūra, kura ir saistīta ar veiktajām funkcijām un kurā iekļauti papildu atalgojuma elementi.

77. No Direktīvas 77/187 3. panta 2. punkta formulējuma, kā to interpretējusi Tiesa, izriet, ka uz darba ņēmējiem, kurus skārusi īpašumtiesību pāreja, kāda koplīguma darba nosacījumi — hipotētiski tāda koplīguma noteikumi un nosacījumi, kurš uz viņiem attiecās pie personas, kas nodod īpašumtiesības, un kurš varēja tiem būt labvēlīgāks, — attiecas tikai tiktāl, ciktāl saskaņā ar valsts tiesību aktiem šādam koplīgumam attiecībā uz viņiem ir juridiskas sekas [38].

78. Kā Tiesa ir precizējusi attiecībā uz koplīguma beigu datumu, šīs direktīvas 3. panta 2. punkta "mērķis tādējādi ir nodrošināt visu darba [noteikumu un] nosacījumu [saglabāšanu] atbilstoši koplīguma slēdzēju pušu gribai, neņemot vērā uzņēmuma īpašnieka maiņu. Savukārt ar šo pašu noteikumu nevar atkāpties no koplīgumā izteiktās minēto pušu gribas. Tādējādi, ja līgumslēdzējas puses ir vienojušās nodrošināt [zināmus] darba nosacījumus tikai līdz noteiktam datumam, [Direktīvas 77/187 3. panta 2. punkts] nevar noteikt ieguvējam [īpašumtiesību saņēmējam] pienākumu tos ievērot pēc koplīguma noteiktā beigu datuma, jo pēc šā datuma minētais koplīgums vairs nav spēkā" [39]. Pēc Tiesas uzskatiem, "no tā izriet, ka [šajā noteikumā] ieguvējam nav noteikts pienākums turpināt ievērot ar atsavinātāju [personu, kas nodod īpašumtiesības,] noslēgtā koplīguma nosacījumus pēc koplīguma termiņa beigām" [40].

79. Pēc manām domām, šī judikatūra pēc analoģijas attiecas uz gadījumu, kurā līdz ar īpašumtiesību pāreju koplīgumu, kas bija spēkā pie personas, kura nodod īpašumtiesības, aizstāj koplīgums, kas ir spēkā pie īpašumtiesību saņēmēja. Tādā gadījumā Direktīvas 77/187 3. panta 2. punkts neuzliek īpašumtiesību saņēmējam pienākumu saglabāt darba nosacījumus, kas paredzēti koplīgumā, kurš bija spēkā pie personas, kas nodod īpašumtiesības.

80. Līdz ar to fakts, ka uz pārņemtajiem *ATA* darbiniekiem sākot ar 2000. gada 1. janvāri — īpašumtiesību pārejas dienu — attiecās skolu *CCNL* noteikumi un līdz ar to arī atalgojuma aprēķina veids, ko piemēro valsts

38 — Šajā ziņā skat. 2003. gada 6. novembra spriedumu lietā C-4/01 *Martin* u.c. (*Recueil*, I-12859. lpp., 47. punkts).

39 — 2008. gada 27. novembra spriedums lietā C-396/07 *Juuri* (Krājums, I-8883. lpp., 33. punkts).

40 — Turpat (34. punkts).

darbiniekiem, pilnīgi atbilst minētajam noteikumam. Uz pārņemtajiem *ATA* darbiniekiem vairs neattiecās priekšrocības, ko tiem piešķīra vietējo iestāžu darbinieku *CCNL*, un it īpaši finansiāla rakstura tiesības, ko tas piešķīra.

81. Piemēram, šādā koplīgumu maiņas gadījumā pārņemtie darbinieki vairs nevar no īpašumtiesību saņēmēja prasīt piemaksu, kas bija paredzēta koplīgumā, kurš iepriekš bija spēkā pie personas, kas nodod īpašumtiesības. Pēc īpašumtiesību pārejas algas sastāvu un aprēķināšanas noteikumus reglamentē tikai jaunais koplīgums, kas ir spēkā pie īpašumtiesību saņēmēja [41].

82. Galvenā problēma tātad ir noskaidrot, vai, nosakot pārņemto darbinieku atalgojumu atbilstoši kritērijiem, kas paredzēti pie īpašumtiesību saņēmēja spēkā esošajā koplīgumā, kurā galvenā nozīme ir darba stāža kritērijam, Direktīva 77/187 uzliek pienākumu pat koplīgumu maiņas gadījumā pilnā apjomā ņemt vērā darba stāžu, ko šie darbinieki iepriekš ieguvuši pie personas, kas nodod īpašumtiesības.

83. Tiesas judikatūra ietver atbildes elementus attiecībā uz vispārējo jautājumu par darba stāža atzīšanu.

84. Tādējādi iepriekš minētajā spriedumā lietā *Collino* un *Chiappero* Tiesa lēma, ka "darba stāžs, ko šie pārņemtie darbinieki ir ieguvuši pie sava bijušā darba devēja, pats par sevi neveido tiesības, kas uz tiem attiecas pie jaunā darba devēja" [42]. Turpretī, pēc Tiesas uzskatiem, "darba stāžu izmanto, lai noteiktu dažas darbinieku finansiāla rakstura tiesības, un šīs tiesības vajadzības gadījumā īpašumtiesību saņēmējam būs jāsaglabā tādā pašā veidā, kā pie personas, kas nodod īpašumtiesības" [43].

85. Tiesa no tā secināja, ka "tādu finansiāla rakstura tiesību aprēķināšanai kā pabalsts saistībā ar līguma izbeigšanos vai algas palielinājumi īpašumtiesību saņēmējam ir jāņem vērā visi pārņemto darbinieku nostrādātie darba gadi tiktāl, ciktāl šis pienākums izriet no darba attiecībām, kas saista minētos darbiniekus un personu, kas nodod īpašumtiesības, un atbilstoši šajās attiecībās noteiktajai kārtībai" [44].

86. Šajā spriedumā Tiesa skata jautājumu par darba stāža ņemšanu vērā atbilstoši loģikai, kurā uzsvars tiek likts uz saistību starp secīgajām darba tiesiskajām attiecībām, un pamatojoties uz nepieciešamību [panākt] darbinieku

41 — Tas, ka Itālijas likumdevējs saglabāja dažus pašvaldību darbinieku *CCNL* paredzētos atalgojuma elementus, tādējādi nav Direktīvas 77/187 noteikts pienākums, bet tikai šī likumdevēja vēlme (runa ir par samaksu par individuālo darba stāžu un par trijiem citiem pabalstiem).

42 — 50. punkts.

43 — Turpat.

44 — 51. punkts.

tiesību aizsardzības līdzvērtību saistībā ar šīm attiecībām.

87. Turklāt atbilstoši šai pašai loģikai Tiesa tūlītēji mīkstina principu par to finansiāla rakstura tiesību atzīšanu, kuras izriet no darba stāža un kuras pārņemtie darbinieki saņēma pie personas, kas nodod īpašumtiesības, norādot, ka "tiktāl, ciktāl valsts tiesību normas ārpus uzņēmuma īpašumtiesību pārejas gadījuma atļauj mainīt darba attiecības darbiniekiem nelabvēlīgā veidā, tostarp attiecībā uz viņu aizsardzību pret atlaišanu un atalgojuma nosacījumiem, šādas izmaiņas nav izslēdzamas tikai tāpēc, ka attiecībā uz uzņēmumu pa to laiku ir notikusi īpašumtiesību pāreja un līdz ar to ir noslēgts līgums ar jauno uzņēmuma vadītāju. Kad ieguvējs [īpašumtiesību saņēmējs] saskaņā ar Direktīvas [77/187] 3. panta 1. punktu aizstāj atsavinātāju [personu, kas nodod īpašumtiesības,] viņa tiesībās un pienākumos, kas izriet no darba attiecībām, tās attiecībā uz ieguvēju [īpašumtiesību saņēmēju] var mainīties tādā [pašā] mērā, kā tas būtu bijis atsavinātāja [personas, kas nodod īpašumtiesības,] gadījumā, un [ir] skaidr[s], ka uzņēmuma īpašnieka maiņa pati par sevi nekādā gadījumā nevar [būt] par pamatu šādām izmaiņām" [45]. Te ir runa par darba attiecību pārņemšanas mehānismu. Attiecībā uz īpašumtiesību saņēmēju darba attiecības var tikt mainītas tādā pašā mērā, kā tas būtu bijis attiecībā uz personu, kas nodod īpašumtiesības.

88. Īsumā, no iepriekš minētā sprieduma lietā *Collino* un *Chiappero* izriet, ka uz pārņemtajiem darbiniekiem darba attiecībās ar īpašumtiesību saņēmēju attiecas tādas pašas finansiāla rakstura tiesības, kas izriet no darba stāža, kādas uz tiem attiecās darba attiecībās ar personu, kas nodod īpašumtiesības. Tomēr īpašumtiesību saņēmējs aizvien var mainīt darba attiecību noteikumus, tostarp atalgojuma noteikumus, tāpat, kā to varēja persona, kas nodod īpašumtiesības, ievērojot valsts tiesību aktus un nenotiekot īpašumtiesību pārejai.

89. Direktīvas 77/187 mērķis ir nepieļaut, lai pati uzņēmuma īpašumtiesību pāreja būtu darba ņēmēju stāvokļa pasliktināšanās iemesls, tas ir, iegūto tiesību izbeigšanās vai samazināšanās iemesls. Vērā jāņem tikai tās tiesības, kuras var attiecināt uz personu, kas nodod īpašumtiesības. Tātad nav tiesību uz vienlīdzīgu attieksmi salīdzinājumā ar jaunajiem kolēģiem (pret kuriem attieksme, iespējams, ir labvēlīgāka) tāpat kā nav tiesību, iespējams, labvēlīgākos noteikumus, ko paredz īpašumtiesību saņēmējs, ar atpakaļejošu spēku attiecināt uz darba gadiem pie personas, kas nodod īpašumtiesības [46].

90. Nodoto tiesību un pienākumu saturs ir atkarīgs no piemērojamām valsts tiesību

45 — 52. punkts.

46 — Skat. 94. punktu ģenerāladvokāta Albēra [*Alber*] secinājumos lietā, kurā pasludināts iepriekš minētais spriedums lietā *Collino* un *Chiappero*.

normām un līdz ar to mainīsies. Kā atkārtoti norāda Tiesa, Direktīva 77/187 nav vērsta uz to, lai ieviestu vienveidīgu aizsardzības pakāpi, ņemot vērā kopīgus kritērijus. Tāpēc, kā Tiesa precizējusi 1988. gada 10. februāra spriedumā lietā *Foreningen af Arbejdsledere i Danmark* [47], uz šo direktīvu var atsaukties tikai, lai nodrošinātu, ka attiecīgais darba ņēmējs attiecībās ar īpašumtiesību saņēmēju tiek aizsargāts tāpat, kā viņš ir bijis aizsargāts attiecībās ar personu, kas nodod īpašumtiesības, atbilstoši attiecīgās dalībvalsts tiesību normām [48].

91. No tā izriet, ka pārņemtajiem darba ņēmējiem ir tiesības uz to, lai viņu atalgojums tiktu aprēķināts, pilnā apjomā ņemot vērā pie personas, kas nodod īpašumtiesības, iegūto darba stāžu, tikai tad, ja ar pēdējo minēto personu noslēgtais darba līgums piešķīra šādas tiesības un ja īpašumtiesību saņēmējs likumīgi nemainīja šīs tiesības neatkarīgi no uzņēmuma īpašumtiesību pārejas.

92. Kā tika norādīts, atbilstoši vietējo iestāžu darbinieku *CCNL* atalgojumu aprēķināja, galvenokārt balstoties uz veikto funkciju veidu un iekļaujot papildu atalgojuma elementus, nevis galvenokārt balstoties uz darba stāžu. Pēc līdzvērtības loģikas pārņemtie darbinieki tādējādi nevar, balstoties uz Direktīvas 77/187 3. panta 1. punktu, prasīt, lai īpašumtiesību saņēmējs pilnā apjomā ņemtu vērā darba stāžu, kas iegūts darbā pie personas, kas nodod īpašumtiesības.

93. Katrā ziņā, ņemot vērā manas iepriekš minētās piezīmes par šīs direktīvas 3. panta 2. punkta piemērošanas jomu, kā to interpretējusi Tiesa, šaubos, ka tādā koplīgumu maiņas gadījumā kā pamata lietā šis noteikums ļautu darba ņēmējiem prasīt no īpašumtiesību pārņēmēja tādas finansiāla rakstura tiesības, kas izriet no darba stāža, kuras tie būtu varējuši saņemt saskaņā ar koplīgumu, kas bija saistošs personai, kura nodod īpašumtiesības.

94. Turklāt ir jāprecizē, ka pati nevienlīdzības algu jomā esamība salīdzinājumā ar darbiniekiem, kurus jau bija pieņēmusi darbā valsts, nav pretrunā Direktīvai 77/187. Tā neparedz prasību, ka pirmā darba devēja darbinieki būtu ar atpakaļejošu spēku fiktīvi jāpielīdzina otrā darba devēja darbiniekiem ar tieši tādām pašām tiesībām. Minētā direktīva paredz darba attiecību turpinātības principu ar darba nosacījumu saglabāšanu, nevis šo nosacījumu izmaiņas, lai tos saskaņotu ar to darbinieku darba nosacījumiem, kas jau iepriekš bija pieņemti darbā pie jaunā darba devēja.

95. 2004. gada 11. novembra spriedums lietā *Delahaye* [49] tomēr rada šaubas par

47 — 324/86 (*Recueil*, 739. lpp.).

48 — 16. punkts.

49 — C-425/02 (Krājums, I-10823. lpp.).

Direktīvas 77/187 piemērošanas jomu attiecībā uz pārņemto darbinieku darba stāža atzīšanu tiktāl, ciktāl šķiet, ka Tiesa izturas uzmanīgi jautājumā par vienlīdzīgu attieksmi pret pārņemtajiem darbiniekiem un darbiniekiem, kas jau iepriekš pieņemti darbā pie īpašumtiesību saņēmēja.

96. Šī sprieduma pamatā esošās lietas fakti ir šādi. J. M. Delaē [*J. M. Delahaye*] bija algota darbiniece organizācijā, kuras darbība pārgāja Luksemburgas valstij. Pēc tam viņa tika pieņemta darbā Luksemburgas valsts darbinieka statusā. Pamatojoties uz Lielhercoga noteikumiem par valsts darbinieku darba samaksu, J. M. Delaē tika piešķirta mazāka darba samaksa par to, ko tā saņēma, piemērojot ar sākotnējo darba devēju noslēgto līgumu [50].

97. Šajā lietā *Cour administrative* [Administratīvā tiesa] (Luksemburga) būtībā vēlējās noskaidrot, vai gadījumā, kad uzņēmums no privāto tiesību juridiskās personas pāriet valstij, Direktīva 77/187 liedz valstij kā jaunajam darba devējam samazināt attiecīgo darbinieku darba samaksas apmēru, lai panāktu atbilstību valsts noteikumiem attiecībā uz nodarbinātību publiskajā sektorā.

98. Saskaņā ar Tiesas viedokli, balstoties uz tās judikatūru un it īpaši tās iepriekš minēto spriedumu lietā *Mayeur*, "tā kā Direktīvas 77/187 mērķis ir tikai daļēja attiecīgās jomas saskaņošana [..], [tā] neiestājas pret to, ka gadījumā, ja darbību nodod publisko tiesību juridiskai personai, piemēro valsts tiesības, kas uzliek pienākumu izbeigt privāto tiesību darba līgumus" [51]. Tomēr Tiesa precizē, ka "šāda izbeigšana ir jāanalizē saskaņā ar Direktīvas 77/187 4. panta 2. punktu kā būtiska darba noteikumu un nosacījumu grozīšana, kas ir nelabvēlīga darbiniekam un kas tieši izriet no pārejas tā, ka šādā gadījumā jāuzskata, ka darba devējs ir atbildīgs par minēto līgumu izbeigšanu" [52].

99. Attiecinot šo argumentāciju uz izskatāmo lietu, Tiesa uzskata, ka "tāpat tam vajadzētu būt gadījumos, kad [..] valsts tiesību noteikumu, kas regulē valsts darbinieku stāvokli, piemērošana ietver darbinieku, ko skar pāreja, darba samaksas samazinājumu. Šāds samazinājums, ja tas ir būtisks, ir jāanalizē kā būtiska darba apstākļu grozīšana, kas ir nelabvēlīga attiecīgajam darbiniekam, Direktīvas [77/187] 4. panta 2. punkta nozīmē" [53].

100. Šī Tiesas atzītā iespēja attiecībā uz valsts iestādēm tomēr tālāk tiek niansēta, kad Tiesa

50 — Viņa norādīja, ka, nepārņemot darba stāžu, viņu ieskaitīja darba samaksas skalas pirmās pakāpes pēdējā grupā, kā rezultātā viņa zaudēja 37 % no mēnešalgas (sprieduma 17. punkts).

51 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Delahaye* (32. punkts).

52 — Turpat.

53 — Turpat (33. punkts).

norāda, ka "kompetentajām valsts iestādēm, kam jāpiemēro un jāinterpretē [valsts tiesību aktu] noteikumi, tas iespēju robežās jāveic, ņemot vērā Direktīvas 77/187 mērķi". Tādēļ Tiesa norāda, ka "ar direktīvas [būtību] būtu pretrunā pret darbinieku, kas pārņemts no personas, kas nodod īpašumtiesības, attiekties, neņemot vērā tā darba stāžu, ja valsts tiesību noteikum[os], kas [reglamentē] valsts darbinieku stāvokli, ņem vērā darbinieka stāžu, aprēķinot tā darba samaksu".

101. Iepriekš minētie spriedumi lietā *Collino* un *Chiappero* un lietā *Delahaye* tādējādi var šķist grūti savietojami, jo tajos ir izmantotas divas atšķirīgas loģikas. Pirmais spriedums ir balstīts uz darba ņēmēju aizsardzības līdzvērtības ideju uzņēmuma īpašumtiesību pārejas gadījumā, savukārt otrajā ir uzsvērta vienlīdzīga attieksme pret pārņemtajiem darbiniekiem un darbiniekiem, kas jau bija pieņemti darbā pie īpašumtiesību saņēmēja.

102. Vienlīdzīga attieksme pret pārņemtajiem darbiniekiem un darbiniekiem, kas jau bija pieņemti darbā pie īpašumtiesību saņēmēja, uzņēmuma īpašumtiesību pārejas gadījumā ir vēlama, tomēr es neuzskatu, ka Direktīva 77/187 uzliek tādu pienākumu. Tāpēc man šķiet atbilstošāk Direktīvas būtībai izmantot pieeju, kas ir balstīta uz aizsardzības līdzvērtību, kas raksturīga darba tiesisko attiecību pārņemšanas mehānismam, — pieeju, ko Tiesa izvēlējās savā iepriekš minētajā spriedumā lietā *Collino* un *Chiappero*.

103. No visiem šiem elementiem es secinu, ka tādā gadījumā kā pamata lietā — kurā, pirmkārt, atalgojuma noteikumi, ko paredz koplīgums, kurš bijis spēkā pie personas, kas nodod īpašumtiesības, nav galvenokārt balstīti uz darba stāža, kas iegūts pie šī darba devēja, kritēriju un, otrkārt, koplīgums, kas ir spēkā pie īpašumtiesību saņēmēja, aizstāj koplīgumu, kas bija spēkā pie personas, kas nodod īpašumtiesības, — Direktīvas 77/187 3. panta 1. un 2. punkts ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka tas neuzliek īpašumtiesību saņēmējam pienākumu pārņemto darbinieku atalgojuma aprēķināšanai ņemt vērā šo darbinieku darba stāžu, kas iegūts pie personas, kas nodod īpašumtiesības, pat ja koplīgumā, kas ir spēkā pie īpašumtiesību saņēmēja, ir paredzēts, ka atalgojuma aprēķināšana galvenokārt ir balstīta uz darba stāža kritēriju.

C — Par ceturto jautājumu

104. Ar savu ceturto jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai vairāki Eiropas Savienības tiesību vispārējie principi liedz dalībvalstij pieņemt tādu valsts tiesību normu kā Likuma Nr. 266/2005 1. panta 218. punkts.

105. Ir jāatgādina, kādos apstākļos šis jautājums tiek uzdots. Pieņemot Likuma Nr. 266/2005 1. panta 218. punktu, Itālijas likumdevējs vēlējās precizēt, kādu

piemērošanas jomu tas bija vēlējies piešķirt Likumam Nr. 124/99 jautājumā par to, vai pēc *ATA* darbinieku pārņemšanas valstij ir pilnā apjomā jāņem vērā darba stāžs, ko šie darbinieki ieguvuši darbā vietējās iestādēs. Paužot *Corte suprema di cassazione* pieņemtajai judikatūrai pretēju viedokli, šis likumdevējs uzskatīja, ka pārņemto darbinieku atalgojumam ir jābūt balstītam "uz finansiālo apmaksu, kāda kopēji tika saņemta īpašumtiesību maiņas laikā, un tiem tiks maksāts atalgojums, kas ir tāds pats vai nedaudz mazāks par ikgadējo samaksu, kuru tie saņēma līdz 1999. gada 31. decembrim, ieskaitot algu, samaksu par individuālo darba stāžu un iespējamos pabalstus, ja tie tika maksāti saskaņā ar [vietējo iestāžu darbinieku *CCNL*], kuri bija spēkā [brīdī, kad darbiniekus pievienoja valsts pārvaldes darbiniekiem]". Itālijas likumdevējs tādējādi ir norādījis, ka, neraugoties uz valsts tiesu lielākoties pieņemto interpretāciju, Likums Nr. 124/99 nav jāinterpretē tādā nozīmē, ka tas balstītu pārņemto darbinieku atalgojuma aprēķinu uz darbā vietējās iestādēs iegūtā darba stāža kritēriju.

106. Kā redzējām, šo Itālijas likumdevēja nostāju, pēc manām domām, nevar uzskatīt par tādu, kas ir pretrunā Direktīvai 77/187, jo tādā gadījumā kā pamata lietā tā neuzliek pienākumu pilnā apjomā ņemt vērā darba stāžu, ko pārņemtie darbinieki iepriekš ieguvuši darbā vietējās iestādēs.

107. Tiktāl, ciktāl Likuma Nr. 266/2005 1. panta 218. punktā ietvertā Likuma Nr. 124/99 interpretācija rada tūlītējas sekas attiecībā uz vairākiem notiekošiem tiesvedības procesiem, tostarp tiesvedību, ko ierosinājusi I. Skatolona, par labu Itālijas valsts aizstāvētajai nostājai, iesniedzējtiesa vēlas arī noskaidrot, vai šāda Itālijas likumdevēja iejaukšanās ir vai nav saderīga ar Eiropas Savienības tiesību vispārējiem principiem. Gan no lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu, gan no apsvērumiem, kas Tiesai iesniegti rakstveidā un mutvārdos, izriet, ka šis jautājums vispirms attiecas uz efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principa interpretāciju un it īpaši uz tiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu [54].

54 — Jānorāda, ka vienlaikus Eiropas Cilvēktiesību tiesai saistībā ar trijiem prasību pieteikumiem bija jāskata līdzīga problēma, pamatojoties uz ECPAK 6. panta 1. punktu. Ir runa par prasību pieteikumiem Nr. 43549/08 *Agrati* u.c. pret Itāliju; Nr. 5087/09 *Carlucci* pret Itāliju, kā arī Nr. 6107/09 *Cioffi* u.c. pret Itāliju. 2009. gada 5. novembrī Eiropas Cilvēktiesību tiesas otrā nodaļa nosūtīja lietas dalībniekiem šādus jautājumus:
"1. Vai [Likuma Nr. 266/2005] 1. panta piemērošana jau notiekošā tiesvedībā ir ietekmējusi tiesiskumu un procesa taisnīgumu, ko garantē [ECPAK] 6. pants?
2. Ja tā, vai šī iejaukšanās bija pamatota ar neatliekamiem vispārējo interešu apsvērumiem un pietiekami samērīga ar likumdevēja izvirzīto(-ajiem) mērķi(-iem)?
3. Vai, ņemot vērā [Likuma Nr. 266/2005] 1. panta pieņemšanu un tā piemērošanu valsts tiesās jau notiekošā tiesvedībā, ir pārkāptas prasītāju tiesības uz viņu īpašuma tiesību ievērošanu [ECPAK] 1. protokola 1. panta nozīmē?"

108. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru efektīvas tiesību aizsardzības tiesā princips ir Eiropas Savienības tiesību vispārējs princips, kas izriet no dalībvalstu kopējām konstitucionālajām tradīcijām un ir nostiprināts ECPAK 6. un 13. pantā. [55] Šis princips no jauna tika nostiprināts 47. pantā Hartā, kurai kopš Lisabonas līguma stāšanās spēkā ir "tāds pats juridiskais spēks kā Līgumiem" [56]. Tā kā Hartai šobrīd ir būtiska vieta Savienības pamattiesību aizsardzības sistēmā, manuprāt, tai ir jābūt standartam, uz kuru atsaukties, ikreiz, kad Tiesai jālemj par Savienības tiesību akta vai valsts tiesību normas atbilstību Hartā aizsargātajām pamattiesībām [57].

109. Pirms vajadzības gadījumā sniegt iesniedzējtiesai interpretācijas elementus, kas tai ļaus vērtēt Likuma Nr. 266/2005 1. panta 218. punkta atbilstību Hartas 47. pantam, ir jāpārbauda, vai šādu interpretācijas elementu sniegšana ir Tiesas kompetencē.

55 — Skat. it īpaši 2010. gada 22. decembra spriedumu lietā C-279/09 *DEB Deutsche Energiehandels-und Beratungsgesellschaft* (Krājums, I-13849. lpp., 29. punkts un tajā minētā judikatūra).

56 — Skat. LES 6. panta 1. punkta pirmo daļu.

57 — Šajā ziņā attiecībā uz Savienības tiesību akta spēkā esamības novērtēšanu skat. 2010. gada 9. novembra spriedumu apvienotajās lietās C-92/09 un C-93/09 *Volker und Markus Schecke* un *Eifert* (Krājums, I-11063. lpp., 45. un 46. punkts).

1) Par Tiesas kompetenci atbildēt uz ceturto jautājumu

110. Atkarībā no situācijas, kas tai jāskata [58], Tiesa uzliek dalībvalstīm par pienākumu ievērot pamattiesības, kas ir aizsargātas Kopienu tiesību sistēmā, pirmkārt, ja šīs dalībvalstis īsteno Eiropas Savienības tiesības un, otrkārt, ja kāda valsts tiesību norma ietilpst Eiropas Savienības tiesību piemērošanas jomā.

111. Tādējādi saskaņā ar Tiesas judikatūru Kopienu tiesību sistēmā atzīto vispārējo principu, tostarp pamattiesību, aizsardzības prasības ir saistošas arī dalībvalstīm, ja tās īsteno Kopienu tiesisko regulējumu, un tādēļ tām ir pienākums, ciktāl tas ir iespējams, piemērot šo tiesisko regulējumu, ievērojot minētās prasības [59].

58 — Atkarībā no tā, vai dalībvalsts rīkojas kā "Eiropas Savienības pārstāvis", pieņemot valsts tiesību normas, ko prasa Kopienu tiesiskais regulējums, vai tā pieņem valsts noteikumus, kas rada izņēmumu no Līgumā nostiprinātas pārvietošanās brīvības, vai arī — plašāk — tiecas sasniegt kāda Kopienu tiesiskā regulējuma izvirzīto mērķi, pieņemot valsts tiesību normas, kas tai šķiet nepieciešamas tā sasniegšanai. Par piemēru šiem trijiem gadījumiem skat. it īpaši attiecīgi 1989. gada 13. jūlija spriedumu lietā 5/88 *Wachauf* (*Recueil*, 2609. lpp.), 1991. gada 18. jūnija spriedumu lietā C-260/89 *ERT* (*Recueil*, I-2925. lpp.), kā arī 2003. gada 10. jūlija spriedumu apvienotajās lietās C-20/00 un C-64/00 *Booker Aquaculture* un *Hydro Seafood* (*Recueil*, I-7411. lpp.)

59 — Skat. it īpaši 2006. gada 27. jūnija spriedumu lietā C-540/03 Parlaments/Padome (Krājums, I-5769. lpp., 105. punkts un tajā minētā judikatūra).

112. Turklāt atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai Tiesai gadījumos, kad valsts tiesiskais regulējums ietilpst Kopienu tiesību piemērošanas jomā, atbildot uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, ir jāsniedz visi nepieciešamie interpretācijas elementi, lai valsts tiesa varētu izvērtēt minētā valsts tiesiskā regulējuma atbilstību pamattiesībām, kuru ievērošanu Tiesa nodrošina un kuras it īpaši izriet no ECPAK [60]. Tiesai turpretī nav šīs kompetences attiecībā uz tiesisko regulējumu, kas neietilpst Kopienu tiesībās, un gadījumā, ja lieta nekādi nav saistīta ar Kopienu tiesībām [61].

113. Ņemot vērā to, kā es Tiesai iesaku atbildēt uz pirmo jautājumu, proti, ka pamata lietā aplūkojamā īpašumtiesību pāreja ir uzskatāma par uzņēmuma īpašumtiesību pāreju Direktīvas 77/187 nozīmē un tādējādi tai jānotiek atbilstoši šīs direktīvas noteikumiem (kas transponēti ar Itālijas Civilkodeksa 2112. pantu un Likumdošanas dekrēta Nr. 29/93 34. pantu), šī lieta izrādās ļoti atšķirīga no situācijām, kurās tika pieņemti lēmumi, kuros Tiesa atzina, ka tās kompetencē nav interpretēt vispārējos principus un pamattiesības, jo lieta nav pietiekami saistīta ar Eiropas Savienības tiesībām [62].

114. Likuma Nr. 124/99 ar Itālijas likumdevēja 2005. gada precizējumiem mērķis ir noteikt vienu no *ATA* darbinieku pārejas no darba vietējās iestādēs uz darbu valsts iestādē nosacījumiem, tas ir, viņu atalgojuma aprēķināšanas veidu pēc īpašumtiesību pārejas. Tiktāl, ciktāl runa ir par īpašumtiesību pāreju, kas ietilpst Direktīvas 77/187 piemērošanas jomā, šāda tiesību norma ir jāuzskata par pietiekami saistītu ar Savienības tiesībām. Tā kā apstrīdētā valsts tiesību norma ir saistīta ar Eiropas Savienības tiesībām, Tiesas kompetencē ir sniegt valsts tiesai nepieciešamos elementus, lai vērtētu šīs tiesību normas atbilstību efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principam [63].

115. Pēc manām domām, attiecībā uz Hartas 47. pantu nevar būt citādi.

60 — Skat. it īpaši 2003. gada 10. aprīļa spriedumu lietā C-276/01 *Steffensen* (*Recueil*, I-3735. lpp., 70. punkts un tajā minētā judikatūra).

61 — Skat. it īpaši 2009. gada 27. novembra rīkojumu lietā C-333/09 *Noël* (11. punkts un tajā minētā judikatūra).

62 — Skat. it īpaši 1996. gada 13. jūnija spriedumu lietā C-144/95 *Maurin* (*Recueil*, I-2909. lpp.) un 1997. gada 18. decembra spriedumu lietā C-309/96 *Annibaldi* (*Recueil*, I-7493. lpp.), kā arī 2005. gada 6. oktobra rīkojumu lietā C-328/04 *Vajnai* (Krājums, I-8577. lpp.), 2007. gada 25. janvāra rīkojumu lietā C-302/06 *Kovaľský* un 2010. gada 12. novembra rīkojumu lietā C-339/10 *Asparuhov Estov* u.c. (Krājums, I-11465. lpp.).

63 — Protams, pietiekamas saistības esamībai ar Eiropas Savienības tiesībām ir skaidri jāizriet no lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu. Ja šāda pierādījuma nav, Tiesa paziņos, ka tā acīmredzami nav kompetenta [sniegt atbildi], kā tas notika izskatāmajai lietai līdzīgā lietā — 2008. gada 3. oktobra rīkojumā lietā C-287/08 *Savia* u.c.

116. Mēs zinām, ka, lai norobežotu Hartas piemērošanas jomu, tās veidotāji izmantoja formulējumu, kas izriet no iepriekš minētā sprieduma lietā *Wachauf*[64]. Hartas 51. panta 1. punktā tādējādi ir paredzēts, ka tās noteikumi attiecas uz dalībvalstīm "tikai tad, ja tās īsteno Savienības tiesību aktus".

117. Ņemot vērā šo formulējumu, jautājums par to, vai Hartas piemērošanas joma, kas noteikta tās 51. panta 1. punktā, sakrīt ar Eiropas Savienības tiesību vispārējo principu piemērošanas jomu, tiek apspriests un Tiesas judikatūrā uz to vēl nav sniegta skaidra atbilde[65]. Kamēr Eiropas Savienības tiesību īstenošanas jēdziena šauras izpratnes aizstāvji apgalvo, ka tas attiecas tikai uz situāciju, kurā dalībvalsts rīkojas kā Eiropas Savienības pārstāvis, plašas izpratnes aizstāvji uzskata, ka minētais jēdziens plašāk attiecas uz situāciju, kurā kāds dalībvalsts tiesiskais regulējums ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā.

118. Manuprāt, Hartas veidotāju pieņemtais formulējums nenozīmē, ka viņi vēlējās ierobežot tās piemērošanas jomu attiecībā pret judikatūras definīciju par Savienības tiesību vispārējo principu piemērošanas jomu. Par to liecina paskaidrojumi par Hartas 51. panta 1. punktu, kuri atbilstoši LES 6. panta 1. punkta pirmajai daļai un Hartas 52. panta 7. punktam ir jāņem vērā, lai Hartu interpretētu.

119. Šajā sakarā jānorāda, ka šajos paskaidrojumos ir minēts, ka attiecībā uz dalībvalstīm "Tiesas judikatūra skaidri apstiprina, ka prasība ievērot Savienības noteiktās pamattiesības ir saistoša dalībvalstīm tikai tad, ja tās darbojas Savienības tiesību aktu jomā". Turklāt šajos paskaidrojumos ir minēta arī judikatūra par dažādajiem gadījumiem, kuros valsts tiesību akti ir saistīti ar Eiropas Savienības tiesībām un kurus es jau iepriekš pieminēju. Šie divi elementi, pēc manām domām, ļauj Tiesai pieņemt plašu Hartas 51. panta 1. punkta interpretāciju, nesagrozot Hartas veidotāju

64 — Sprieduma 19. punkts.

65 — Attiecībā uz šo jautājumu skat. it īpaši Lenaerts, K. un Gutiérrez-Fons, J. A., "The constitutional allocation of powers and general principles of EU law", *Common Market Law Review*, 2010, Nr. 47, 1629. lpp., it īpaši 1657.–1660. lpp.; Tridimas, T., "The General Principles of EU Law", 2. izd., Oxford University Press, 2006, 363. lpp.; Egger, A., "EU-Fundamental Rights in the National Legal Order: The Obligations of Member States Revisited", *Yearbook of European Law*, 25. sējums, 2006, 515. lpp., it īpaši 547.–550. lpp., un Jacqué, J. P., "La Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne: aspects juridiques généraux", *REDP*, 14. sējums, Nr. 1, 2002, 107. lpp., it īpaši 111. lpp.

nodomu [66]. Tādējādi var atzīt, ka šis pants, ja to lasa, ņemot vērā paskaidrojumus, kas ar to saistīti, ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka Hartas noteikumi attiecas uz dalībvalstīm tad, ja tās rīkojas Eiropas Savienības tiesību piemērošanas jomā. Turklāt, aplūkojot īpaši direktīvas, nevajadzētu ierobežot Savienības tiesību īstenošanas jēdzienu, attiecinot to tikai uz [direktīvu] transponēšanu. Pēc manām domām šis jēdziens būtu jāsaprot kā tāds, kas attiecas uz direktīvā izklāstīto noteikumu turpmāku un konkrētu piemērošanu [67], kā arī — vispārīgi — uz visām situācijām, kurās kādā valsts tiesību aktā "skaidrota" vai ar to "ietekmēta" joma, kuru reglamentē direktīva, kuras transponēšanas termiņš ir beidzies [68].

120. Papildus tam, ka, manuprāt, Hartas veidotāji nav vēlējušies ierobežot tās piemērošanas jomu salīdzinājumā ar pamattiesību, kuras atzīst par Savienības vispārējiem principiem, piemērošanas jomu, [Hartas] 51. panta 1. punkta šaura interpretācija nešķiet vēlama. Tas radītu divus dažādus pamattiesību aizsardzības režīmus [Eiropas] Savienībā atkarībā no tā, vai [šīs pamattiesības] izriet no Hartas, vai arī no tiesību vispārējiem principiem. Tas vājinātu šo tiesību aizsardzības pakāpi, kas var šķist pretēji Hartas 53. panta formulējumam, kurā tostarp ir noteikts, ka "nekas no [tajā] noteiktā nav interpretējams kā tāds, kas ierobežo vai negatīvi ietekmē cilvēktiesības un pamatbrīvības, kuras atzītas attiecīgās to piemērošanas jomās Savienības tiesību aktos".

121. Ņemot vērā, ka Tiesas kompetence atbildēt uz ceturto jautājumu man šķiet pierādīta, tagad ir jāsniedz iesniedzējtiesai elementi, kas tai ļaus izvērtēt Likuma Nr. 266/2005 1. panta 218. punkta atbilstību Hartas 47. pantam.

66 — Skat. Rosas, A. un Kaila, H., "L'application de la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne par la Cour de justice — un premier bilan", *Il Diritto dell'Unione Europea*, 1/2011. Šie autori, atsaucoties uz paskaidrojumiem par Hartu un uzsverot, ka šis jautājums tiek apspriests doktrīnā, norāda, ka "var atbalstīt to, ka formulējums "tad, ja tās īsteno Savienības tiesību aktus", kas izmantots Hartas 51. panta 1. punktā, aicina uz drīzāk plašu interpretāciju". Pēc viņu domām, "ņemot vērā Tiesas judikatūru, svarīga ir saistības esamība ar šīm tiesībām". Es arī vēlos norādīt, ka savā iepriekš minētajā rīkojumā lietā *Asparuhov Estov* u.c. Tiesa konstatē, ka tās kompetence interpretēt Hartu nav pierādīta tiktāl, ciktāl lēmumā par prejudiciālu jautājumu uzdošanu nav neviena fakta, kas pierādītu, ka ar attiecīgo valsts lēmumu "tiktu veikta Savienības tiesību īstenošana vai ka tam būtu kāda cita veida saistība ar Savienības tiesībām" (14. punkts). Šī atsaukšanās uz "cita veida saistīb[u]" ar Savienības tiesībām norāda uz drīzāk plašu Tiesas skaidrojumu par tās kompetenci interpretēt Hartu.

67 — 2010. gada 23. novembra spriedums lietā C-145/09 *Tsakouridis* (Krājums, I-11979. lpp., 50.–52. punkts).

68 — 2010. gada 19. janvāra spriedums lietā C-555/07 *Kücükdeveci* (Krājums, I-3650. lpp., 22.–26. punkts).

2) Par Hartas 47. panta interpretāciju

122. Kā apstiprināts Hartas 47. pantā, tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību ietver efektīvu tiesību aizsardzību, kas tostarp garantē taisnīgu prasītāja lietas izskatīšanu. Tiktāl, ciktāl Likuma Nr. 266/2005 1. panta 218. punkts ietekmē I. Skatolonas ierosināto tiesvedību par labu Itālijas valstij, viņas tiesības uz tiesību efektīvu aizsardzību var būt aizskartas.

123. Tomēr ir jāprecizē, ka Hartas 52. panta 1. punktā ir pieļauts, ka tajā noteikto tiesību un brīvību izmantošanai var tikt paredzēti ierobežojumi, ciktāl šie ierobežojumi ir noteikti tiesību aktos, tajos respektē šo tiesību un brīvību būtību un, ievērojot samērīguma principu, tie ir nepieciešami un patiešām atbilst vispārējo interešu mērķiem, ko atzinusi Savienība, vai vajadzībai aizsargāt citu personu tiesības un brīvības.

124. Turklāt Hartas 52. panta 3. punktā ir precizēts, ka, ciktāl Hartā ir ietvertas tiesības, kuras atbilst ECPAK garantētajām tiesībām, šo tiesību nozīme un apjoms ir tāds pats kā šajā konvencijā noteiktajām tiesībām [69]. Saskaņā ar šī noteikuma paskaidrojumu garantēto tiesību nozīmi un piemērošanas jomu nosaka ne tikai ECPAK teksts, bet tostarp arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūra.

125. Lai sniegtu iesniedzējtiesai nepieciešamos elementus, kas tai ļaus vērtēt Likuma Nr. 266/2005 1. panta 218. punkta atbilstību Hartas 47. pantam, es tātad izmantošu analīzes modeli, kuru Eiropas Cilvēktiesību tiesa izstrādāja līdzīgos gadījumos, kuros, iespējams, pārkāpts ECPAK 6. panta 1. punkts saistībā ar to, ka likums ar atpakaļejošu spēku ietekmēja notiekošus tiesvedības procesus.

126. Tādējādi es, pirmkārt, pārbaudīšu, vai pastāv likumdošanas varas iejaukšanās tiesvedībā. Ja tā ir, tad, otrkārt, vajadzēs pārbaudīt, vai šo iejaukšanos pamato kāds neatliekams vispārējo interešu apsvērums.

69 — Šis noteikums tomēr neliedz ar Savienības tiesībām piešķirt plašāku aizsardzību (skat. Hartas 52. panta 3. punkta otro teikumu).

a) Par to, vai pastāv likumdošanas varas iejaukšanās tiesvedībā

127. Kā Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir precizējusi savā 1999. gada 28. oktobra spriedumā lietā *Zielinski* un *Pradal & Gonzalez* u.c. pret Franciju [70], "ja principā likumdošanas varai, pieņemot jaunus noteikumus ar atpakaļejošu spēku, nav liegts civilajā jomā reglamentēt tiesības, kuras izriet no spēkā esošajiem likumiem, tiesiskuma princips un lietas taisnīgas izskatīšanas jēdziens, kas nostiprināti [ECPAK] 6. pantā, liedz likumdošanas varai iejaukties tiesvedībā ar mērķi ietekmēt strīda juridisko rezultātu, ja vien nav neatliekamu vispārējo interešu apsvērumu" [71].

128. No minētā sprieduma izriet, ka pirmais posms, vērtējot likuma ar atpakaļejošu spēku atbilstību ECPAK 6. panta 1. punktam, ir ietekmes uz tiesā izskatāmiem strīdiem esamība.

129. 2010. gada 25. novembra spriedumā lietā *Lilly France* pret Franciju Eiropas Cilvēktiesību tiesa atgādina, ka tā tikai konstatē, ka apstrīdētais likums ir radījis šķērsli tam, lai tiesa izlemtu attiecīgo strīdu [72]. Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Zielinski* un *Pradal & Gonzalez* u.c. pret Franciju tā uzsver, ka apstrīdētais likums galīgi nosaka tiesu sistēmā ietilpstošās tiesu iestādēs iesniegta strīda jēdzienus ar atpakaļejošu spēku [73]. Tās tiesas kompetence, kurai strīds jāskata, tādējādi tiek noraidīta par labu interpretācijai, ko sniedzis valsts likumdevējs. Lai gan pēdējais minētais [apstāklis] ir novērsis šī likuma ar atpakaļejošu spēku piemērošanu lēmumiem, kas kļuvuši galīgi, likumdošanas varas iejaukšanās tiesvedībā tomēr ir pierādīta, jo dokumenta formulējums tiesai ir saistošs.

130. Saistībā ar pamata lietu Likuma Nr. 266/2005 1. panta 218. punktā ir sniegta interpretācija par Likuma Nr. 124/99 8. panta 2. punktu, kura sekām ir atpakaļejošs spēks, "ievērojot tiesas spriedumus, kas tika pieņemti pirms šī Likuma spēkā stāšanās".

131. Likumdošanas varas iejaukšanās tiesvedībā nosacījums šķiet izpildīts. Nav noliedzams, ka jaunā tiesiskā regulējuma interpretācija tieši ietekmē tiesvedību starp I. Skatolonu un valsti prasītājai nelabvēlīgi, jo ar interpretējošo likumu ir noraidīta pārņemtajiem darbiniekiem labvēlīgā interpretācija, ko iepriekš bija pieņēmusi *Corte suprema*

70 — *Recueil des arrêts et décisions*, 1999-VII.
71 — 57. punkts.
72 — 49. punkts.
73 — 58. punkts.

di cassazione un lielākā daļa tiesu, kuras izskata lietu pēc būtības. Šajā sakarā nav nozīmes tam, vai Likuma Nr. 266/2005 1. panta 218. punkts tiek uzskatīts par interpretējošu tiesību normu vai par tiesību normu ar jaunu saturu.

132. Tagad mums ir jāpārbauda, vai šādu iejaukšanos var uzskatīt par tādu, ko pamato kāds neatliekams vispārējo interešu apsvērums.

b) Par neatliekama vispārējo interešu apsvēruma esamību, kas pamato iejaukšanos

133. Vispārīgi raugoties, Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūra tiecas nepieļaut finansiālu apsvērumu kā tādu, kas pats par sevi var pamatot likumdošanas varas iejaukšanos tiesvedībā [74]. Tomēr savā 1997. gada 23. oktobra spriedumā lietā *National & Provincial Building Society, the Leeds Permanent Building Society* un *the Yorkshire Building Society* pret Apvienoto Karalisti [75] Eiropas Cilvēktiesību tiesa uzskatīja, ka valsts rūpes par nodokļu ieņēmumu apmēra saglabāšanu veido vispārējo interešu apsvērumu [76]. Interesanti, ka šajā pēdējā lietā likuma ar atpakaļejošu spēku mērķis bija atjaunot likumdevēja sākotnējo nodomu un izlabot tehniska rakstura kļūdas tiesību normas formulējumā [77]. Turklāt [ECT] 2004. gada 27. maija spriedumā lietā *OGIS-Institut Stanislas*, *OGEC St. Pie X* un *Blanche de Castille* pret Franciju bija runa par likumu robu aizpildīšanu [78].

134. No šīs judikatūras izriet, ka Eiropas Cilvēktiesību tiesa tiecas atzīt vispārējo interešu apsvēruma esamību, ja ir runa par labas likumdošanas panākšanu (kas tostarp ietver tehniska rakstura kļūdu izlabošanu un likumu robu aizpildīšanu) vai tāda projekta sekmēšanu, kas ir labvēlīgs pēc iespējas plašākam personu lokam [79]. Finansiāls apsvērums pats par sevi nav pietiekams, bet tas var būt atbalstāms, ja to papildina kāds cits vispārējo interešu mērķis.

135. Pamata lietā Itālijas valdība Likuma Nr. 266/2005 pieņemšanu pamato ar to, ka Likuma Nr. 124/99 8. panta 2. punkta formulējums bija neskaidrs un ka tā dēļ radušies vairāki strīdi. Šo pamatojumu varētu uzskatīt par līdzīgu tam, kas ir vērsts uz labas

74 — Skat. it īpaši ECT 2006. gada 14. februāra spriedumu lietā *Lecarpentier* u.c. pret Franciju (47. punkts) un 2006. gada 11. aprīļa spriedumu lietā *Cabourdin* pret Franciju (37. punkts).

75 — *Recueil des arrêts et décisions*, 1997-VII.

76 — 80.–83. punkts.

77 — 81. punkts.

78 — 71. punkts.

79 — Skat. Sudre, F. u.c., *Les grands arrêts de la Cour européenne des droits de l'homme*, 5. izdevums, Parīze: PUF, 2009, 307. lpp.

likumdošanas panākšanu, proti, tādas likumdošanas, kuras piemērošanas joma ir skaidra.

136. Turpretī attiecībā uz argumentu, saskaņā ar kuru bija jāizbeidz judikatūras atšķirības, vēl papildus tam, ka šādas atšķirības ir jāpierāda, jāpiebilst, ka Eiropas Cilvēktiesību tiesa pret šāda argumenta atbalstīšanu ir atturīga. Savā iepriekš minētajā spriedumā lietā *Zielinski* un *Pradal & Gonzalez* u.c. pret Franciju šī tiesa uzskatīja, ka atšķirīga judikatūra ir raksturīga jebkurai tiesu sistēmai. Tātad pats šis arguments minētajai tiesai nešķiet atbilstīgs.

137. Ja ir pierādīts, ka Itālijas likumdevējs 1999. gadā vēlējās uzticēt sociālajiem partneriem un likumdošanas varai rūpes par konkrēto noteikumu ieviešanu par pārņemto darbinieku pievienošanu, tostarp attiecībā uz [šo darbinieku] atalgojumu pēc īpašumtiesību pārejas, varētu būt iespējams pieņemt šī paša likumdevēja vēlāku iejaukšanos ar mērķi izbeigt tādu judikatūru, kas neatbilst ne minētā likumdevēja sākotnējam nodomam, ne sociālo partneru definētajiem piemērošanas noteikumiem, ko vēlāk apstiprinājusi likumdošanas vara. Šajā ziņā jānorāda, ka likumdevēja 2005. gadā veiktie precizējumi apstiprina interpretāciju, kuru pēc Likuma Nr. 124/99 [pieņemšanas] izvēlējās sociālie partneri, kas — atbilstoši tam, uz ko viņus mudināja ministrijas 1999. gada 23. jūlija dekrēts, — noteica pārņemto darbinieku pievienošanas kritērijus. Līdz ar to varētu pieņemt, kā *Corte suprema di cassazione* pati 2008. gada 16. janvāra spriedumā [80] ir atzinusi, ka Itālijas likumdevēja 2005. gadā veiktie precizējumi par pārņemto darbinieku ikgadējā atalgojuma aprēķina bāzi atbilst vienam no iespējamiem veidiem, kā ekonomiski un juridiski tiek atzīts iegūtais darba stāžs. Itālijas likumdevējs tādējādi izvēlējās daļēju darba stāža atzīšanu attiecībā uz pārņemto darbinieku iedalīšanu kategorijās, pamatojoties uz atalgojumu, kuru tie saņēma līdz 1999. gada 31. decembrim.

138. Lai pamatotu šo izvēli, Itālijas valdība min apsvērumu par nepieciešamību garantēt īpašumtiesību pārejas darījuma budžeta neitralitāti.

139. Var šķist likumīgi, ka Itālijas valsts vēlējās apvienot vienā kopumā *ATA* darbiniekus, kuri strādā kopā, bet uz kuriem attiecas divi dažādi režīmi, un it īpaši vienādot šo darbinieku atalgojuma noteikumus, vienlaikus rīkojoties tā, lai šis darījums budžeta ziņā būtu

80 — Darba lietu palātas spriedums Nr. 677.

neitrāls, tas ir, citiem vārdiem sakot, lai tas tiktu īstenots ar nemainīgām izmaksām.

140. Tomēr ir svarīgi, lai Itālijas valdība pierādītu, ka budžeta neitralitātes mērķis tiešām bija sākotnējās reformas centrā un ka likumdevēja iejaukšanās 2005. gadā bija vērsta uz to, lai saglabātu šo mērķi. It īpaši tai ir jāpierāda, ka tikai tāda interpretācija, kas ir balstīta uz darba stāža ņemšanu vērā tikai daļēji, spēja garantēt reformas budžeta neitralitāti.

141. Vēlos norādīt, ka Tiesai Itālijas valdība apgalvoja, ka 1999. gadā iesāktā reforma, kurā pārņemto darbinieku darba stāžs tika ņemts vērā tikai daļēji, neietekmēja šo darbinieku finansiālo stāvokli. Attiecībā uz šo apgalvojumu, pēc manām domām, I. Skatolona nav spējusi stingri un noteikti pierādīt, ka pārņemto darbinieku finansiālais stāvoklis pēc īpašumtiesību pārejas pasliktinājās [81]. Manā rīcībā esošie elementi tādējādi mani nepārliecina par to, ka likumdevēja iejaukšanās 2005. gadā tika veikta ar citu mērķi, nevis ar mērķi garantēt reformas budžeta neitralitāti.

142. Īsumā, iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, tostarp balstoties uz skaitliskiem rādītājiem par abu atbalstīto interpretāciju salīdzinošām izmaksām [82], ka Itālijas likumdevēja 2005. gadā pieņemtā interpretācija atbilst likumīgajam mērķim panākt tādas administratīvas reformas kā pamata lietā budžeta neitralitāti un ka ar to nav nesamērīgi pārkāptas Hartas 47. pantā aizsargātās tiesības.

143. No šiem elementiem es secinu, ka Hartas 47. pants ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka tam nav pretrunā tāda tiesību norma kā Likuma Nr. 266/2005 1. panta 218. punktā ietvertā norma, ar nosacījumu, ka tiek pierādīts, tostarp balstoties uz skaitliskiem rādītājiem, ka tā tika pieņemta, lai nodrošinātu *ATA* darbinieku pārejas darbā no vietējās iestādes uz valsts iestādi budžeta neitralitāti, kas jāpārbauda iesniedzējtiesai.

81 — No tiesas sēdes, kas notika 2011. gada 1. februārī Tiesā, izriet, ka daži simti eiro, kurus, kā norādīja I. Skatolona, viņa zaudēja pēc īpašumtiesību pārejas, ir drīzāk jāsaprot kā zaudējums salīdzinājumā ar algas palielinājumu, kuru viņa būtu varējusi saņemt, ja viņas darba stāžs būtu atzīts pilnā apjomā. Turklāt attiecībā uz iespējamu tādu pabalstu zaudēšanu, kuri tika maksāti saskaņā ar vietējo iestāžu darbinieku *CCNL* un kuri nav pabalsti, kas ar Likuma Nr. 266/2005 1. panta 218. punktu tika atjaunoti, nekas nenorāda, ka kopumā šiem pabalstiem nav ekvivalenta skolu *CCNL*.

82 — Šādu skaitlisku rādītāju nepieciešamība tostarp izriet no iepriekš minētā sprieduma lietā *Lilly France* u.c. pret Franciju (51. punkts).

IV — Secinājumi

144. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es iesaku Tiesai uz *Tribunale ordinario di Venezia* uzdotajiem jautājumiem atbildēt šādi:

"1) Padomes 1977. gada 14. februāra Direktīva 77/187/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz darbinieku tiesību aizsardzību uzņēmumu, uzņēmējsabiedrību vai uzņēmumu vai uzņēmējsabiedrību daļu īpašnieka maiņas gadījumā ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka tā ir piemērojama tādā īpašumtiesību pārejas gadījumā kā pamata lietā, tas ir, gadījumā, kad darbiniekus, kas sniedz tīrīšanas, uzturēšanas un uzraudzības papildpakalpojumus valsts skolu ēkās, no vietējām iestādēm (pašvaldības vai provinces) pārceļ darbā uz valsts iestādi;

2) tādā gadījumā kā pamata lietā — kurā, pirmkārt, atalgojuma noteikumi, ko paredz koplīgums, kurš bijis spēkā pie personas, kas nodod īpašumtiesības, nav galvenokārt balstīti uz darba stāža, kas iegūts pie šī darba devēja, kritēriju un, otrkārt, koplīgums, kas ir spēkā pie īpašumtiesību saņēmēja, aizstāj koplīgumu, kas bija spēkā pie personas, kas nodod īpašumtiesības, — Direktīvas 77/187 3. panta 1. un 2. punkts ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka tas neuzliek īpašumtiesību saņēmējam par pienākumu pārņemto darbinieku atalgojuma aprēķināšanai ņemt vērā šo darbinieku darba stāžu, kas iegūts pie personas, kas nodod īpašumtiesības, pat ja koplīgumā, kas ir spēkā pie īpašumtiesību saņēmēja, ir paredzēts, ka atalgojuma aprēķināšana galvenokārt ir balstīta uz darba stāža kritēriju;

3) Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pants ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka tam nav pretrunā tāda tiesību norma kā 2005. gada 23. decembra Likuma Nr. 266/2005 par valsts budžeta vienam un vairākiem gadiem izstrādāšanas noteikumiem (2006. gada finanšu likums) [*legge n. 266/2005 — disposizioni per*

la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2006)] 1. panta 218. punktā ietvertā norma, ar nosacījumu, ka tiek pierādīts, tostarp balstoties uz skaitliskiem rādītājiem, ka tā tika pieņemta, lai nodrošinātu administratīvo, tehnisko darbinieku un palīgdarbinieku (*ATA* darbinieku) pārejas darbā no vietējās iestādes uz valsts iestādi budžeta neitralitāti, kas jāpārbauda iesniedzējtiesai."